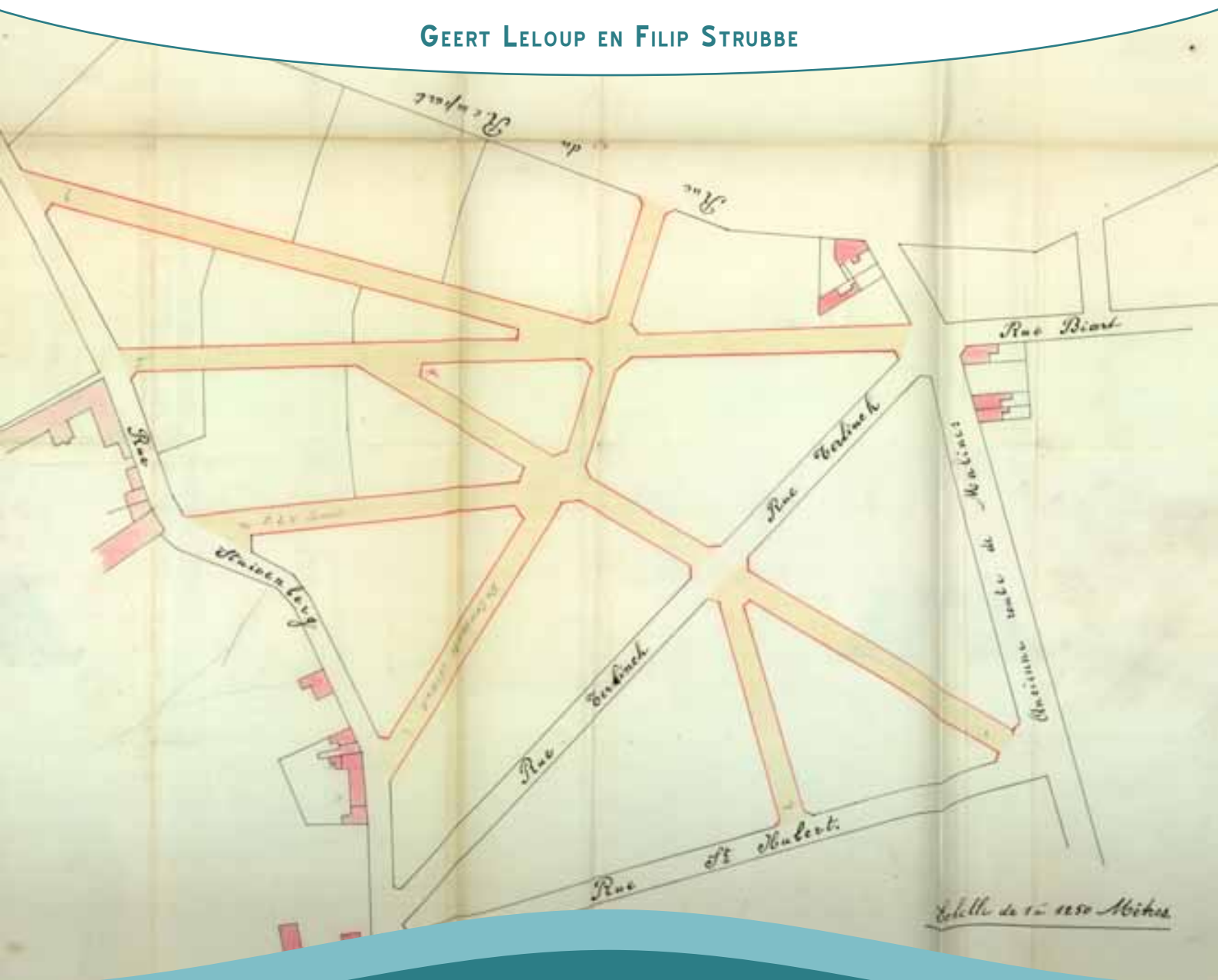

1836-1951 (vnl. 1848-1939)

GEERT LELOUP EN FILIP STRUBBE

INVENTARIS VAN HET ARCHIEF VAN HET
MINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN
BESTUUR DER GEMEENTEWEGEN

ALGEMEEN RIJKSARCHIEF
INVENTARISSEN

496

Naamsvermelding - Niet Commercieel - Geen Afgeleide Werken
CC BY-NC-ND
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl/>

Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
CC BY-NC-ND
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/fr/>

ISBN : 978 90 5746 269 6

Algemeen Rijksarchief

D/2010/531/059

Bestelnummer: Publ. 4907

Algemeen Rijksarchief
Ruisbroekstraat 2
1000 Brussel

De volledige lijst van onze publicaties kan u gratis bekomen op eenvoudig verzoek (publicat@arch.be)
of raadplegen op internet (<http://arch.arch.be>)

Nummer toegang: I 496

Inventaris van het archief van het
Ministerie van openbare Werken

Bestuur der gemeentewegen

door

Geert LELOUP en Filip STRUBBE

Brussel
2010

Wijze van aanvragen

Archiefstukken beschreven in deze inventaris, worden aangevraagd door het opgeven aan de terminal in de leeszaal van het *nummer van de toegang*, vermeld op het titelblad en in de rechterbovenhoek van elke bladzijde

I 496

en door opgave van het *archiefnummer* dat u aantreft links vóór elke archiefbeschrijving

Beperkingen inzake raadpleging

De in deze inventaris beschreven archieven zijn openbaar.

Voorkeurvorm voor het citeren van het archief

Het verdient aanbeveling om het archief de eerste maal te citeren met zijn volledige naam. Nadien kan worden volstaan met een verkorte referentie.

Volledig: ALGEMEEN RIJKSARCHIEF, *Inventaris van het archief van het Ministerie van Openbare Werken. Bestuur der Gemeentewegen.*

Commande des documents

Les archives décrites dans cet inventaire peuvent être demandées via un terminal d'ordinateur se trouvant dans la salle de lecture, moyennant l'introduction du numéro de l'inventaire mentionné sur la page de titre et dans le coin supérieur droit de chaque page. En l'occurrence ici, mentionnez :

I 496

Le document lui-même est commandé avec la côte, c'est-à-dire le numéro que vous trouverez à gauche avant chaque description d'archive.

Restrictions de reproduction

Les archives décrites dans cet inventaire sont publiques.

Références aux archives

La première fois on citera le fonds avec son nom complet, ensuite on pourra utiliser une référence abrégée.

Complet: ARCHIVES GÉNÉRALES DU ROYAUME, *Inventaire du fonds du Ministère des Travaux publics. Administration de la Voirie communale.*

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	7
ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF	9
MINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN. BESTUUR DER GEMEENTEWEGEN..	9
I. IDENTIFICATIE.....	9
II. CONTEXT.....	9
A. Archiefvormer	9
1. Naam	9
2. Geschiedenis	9
3. Bevoegdheden en activiteiten	10
4. Organisatie.....	13
B. Archief	15
1. Geschiedenis van het archief.....	15
2. Verwerving	15
III. INHOUD EN STRUCTUUR.....	16
A. Inhoud	16
B. Uitgevoerde selecties en vernietigingen.....	17
C. Toekomstige aangroei	17
D. Ordening.....	17
IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK.....	18
A. Voorwaarden voor de raadpleging.....	18
B. Voorwaarden voor reproductie	18
C. Taal en schrift.....	18
D. Toegangen.....	18
E. Aanwijzingen voor het gebruik.....	19
V. VERWANT MATERIAAL	19
A. Originelen en kopieën	19
B. Documenten met een verwante inhoud.....	19
C. Publicaties	20
VI. BESCHRIJVINGSBEHEER	22
VII. BIJLAGEN	23
A. Illustraties.....	23

INVENTARIS	27
I. DIENST DER PROVINCIE- EN GEMEENTEZAKEN (1836-1848)	27
1. Koninklijke besluiten (en bijlagen).....	27
2. Kaarten in bijlage bij koninklijke besluiten	29
II. DIENST DER GEMEENTEWEGEN (1848-1903)	29
1. Koninklijke besluiten (en bijlagen).....	29
2. Kaarten in bijlage bij koninklijke besluiten	35
3. Dossiers.....	36
III. BESTUUR DER GEMEENTEWEGEN (1903-1939)	36
A. Algemene Bestuurder.....	36
B. Dienst der Buurtwegen, waterlopen en wateringen	37
1. Indicateurs.....	37
2. Koninklijke besluiten (en bijlagen).....	37
C. Dienst der Stadswegen	38
1. Indicateurs.....	38
a. 1903-1928.....	38
b. 1928-1939.....	38
2. Koninklijke besluiten (en bijlagen).....	39
3. Dossiers.....	43
a. Provincie Antwerpen	43
b. Provincie Brabant	44
c. Provincie West-Vlaanderen.....	44
d. Provincie Oost-Vlaanderen.....	45
e. Provincie Henegouwen [Hainaut]	45
f. Provincie Limburg.....	46
IV. DIENST DER VERWOESTE GEWESTEN (1919-1926)	46
1. Archiefbescheiden inzake de organisatie en de werking	46
2. Besluiten van de Hoge Koninklijke Commissarissen (en bijlagen).....	47
3. Dossiers.....	47
a. Geordend per gemeente	47
b. Geordend per provincie	53
V. COMMISSARIAAT-GENERAAL VOOR 'S LANDS WEDEROPBOUW (1940-1944)	54
VI. DOCUMENTATIE.....	54
VII. STUKKEN ZONDER AANTOONBAAR VERBAND	54

WOORD VOORAF

Het in 1987 naar het Algemeen Rijksarchief te Brussel overgebrachte archief van het voormalige Bestuur der Gemeentewegen van het Ministerie van Openbare Werken bevat een schat aan informatie over de lokale (water)wegen in ons land, maar bleef wegens gebrek aan mensen en middelen meer dan twee decennia lang onontsloten sluimeren in de magazijnen van de instelling. Het Rijksarchief probeert nu stapsgewijs dergelijke ontoegankelijke bestanden alsnog te ontsluiten en het is in dat kader dat de auteurs de voorliggende inventaris hebben opgesteld. Het feit dat het archief een vrij serieel en al bij al gestructureerd karakter bezat, maakte daarenboven een verhoudingsgewijs snelle inventarisatie mogelijk.

De auteurs hadden de inventarisatie van dit archief echter niet met succes kunnen afronden zonder de steun en feedback van verschillende diensthoofden en collega's. Vandaar dat zij graag van de gelegenheid gebruik maken om zowel Pierre-Alain Tallier, hoofd van de afdeling 5 Collectiebeheer van het Algemeen Rijksarchief: hedendaagse periode, als Michel Van der Eycken, hoofd van het departement I Algemeen Rijksarchief en Rijksarchieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, te bedanken voor hun feedback en voor de moeite die zij zich getroost hebben om de inventaris af te toetsen en te evalueren.

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

MINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN BESTUUR DER GEMEENTEWEGEN

I. IDENTIFICATIE

Referentie: BE AGR/ARA Openbare Werken Gemeentewegen (510 - III.0272).
Naam: Ministerie van Openbare Werken. Bestuur der Gemeentewegen.
Datering: 1836-1951 (vnl. 1848-1939).
Beschrijvingsniveau: Archiefbestand
Omvang: 718 nrs (87 s.m.)

Référence: BE AGR/ARA Travaux Publics Voirie communale (510 - III.0272).
Intitulé: Ministère des Travaux publics. Administration de la Voirie Communale.
Dates: 1836-1951 (principalement 1848-1939).
Niveau de description: Fonds d'archives
Importance matérielle: 718 art. (87 m.l.)

II. CONTEXT

A. ARCHIEFVORMER

1. NAAM

Ministerie van Openbare Werken. Bestuur der Gemeentewegen. – Ministère des Travaux publics. Administration de la Voirie Communale.

2. GESCHIEDENIS

Het lokale wegen- en waternet in België kende in de 19de eeuw en de eerste helft van de 20ste eeuw een indrukwekkende uitbreiding, parallel met de onstuimige bevolkingsgroei, de stormachtige ontwikkeling van de economie en het daaraan gekoppelde groeiende verkeer. Deze uitbreiding moest echter in goede banen geleid worden en het was in dat kader dat de nationale overheid in de jaren 1840 een aantal wetten uitvaardigde en bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken een dienst oprichtte die het beleid inzake de lokale wegen (en de onbevaarbare waterlopen) moest coördineren, zowel op het vlak van het toezicht als van de subsidiëring. Vervolgens zou de dienst in 1888 naar het Ministerie van Landbouw verhuizen en in 1901 bevoegd worden voor het toezicht op (een deel van) de wateringen. Tot slot verkaste het in 1929 naar het Ministerie van Openbare Werken, waaronder het bleef ressorteren totdat de bevoegdheden in 1980 in het kader van de staatshervorming naar de verschillende gewesten werden overgeheveld en de dienst bijgevolg werd opgesplitst en opgeheven.

3. BEVOEGDHEDEN EN ACTIVITEITEN

De nationale bevoegdheden inzake de lokale wegen werden vastgelegd door de Gemeentewet van 30 maart 1836,¹ de wet van 10 april 1841 betreffende de buurtwegen (*Voirie Vicinale*)² en de wet van 1 februari 1844 betreffende het toezicht op de stadswegen (*Voirie Urbaine*).³ De reglementering op de wateringën (*Wateringues*) werd ingevoerd met het koninklijk besluit van 9 december 1847,⁴ waarvan de bepalingen met het koninklijk besluit van 10 augustus 1856 van toepassing werden verklaard op alle wateringën in het land.⁵ De wet van 7 mei 1877 regelde dan weer de bevoegdheden inzake de onbevaarbare waterlopen (*Cours d'eau*).⁶ Deze laatste wet werd uiteindelijk opgeheven en vervangen door de wet van 28 december 1967.⁷ Tot slot speelde ook de onteigeningswetgeving een belangrijke rol aangezien de wet van 8 maart 1810 en deze van 17 april 1844 de nationale overheid de mogelijkheid boden om in te grijpen bij een onteigeningsprocedure.⁸ De latere wet van 1 juli 1858 bevatte aanvullende bepalingen voor onteigeningen met het oog op de sanering van ongezonde wijken,⁹ deze van 15 november 1867 voor onteigeningen in het kader van verbeterings- en verfraaiingswerken.¹⁰ Nadien volgde nog de wet van 27 mei 1870 die stipuleerde dat onteigeningen voor openbaar nut bekrachtigd moesten worden bij koninklijk besluit of wet.¹¹

Voor een goed begrip dient eerst en vooral gesignaleerd te worden dat de wetten uit 1841 en 1844 de wegen in verschillende categorieën hadden onderverdeeld.¹² Enerzijds waren er de grote wegen of wegen van groot verkeer (*grande voirie*) met de rijkswegen, de provinciale wegen, de in vergunning gegeven wegen en de spoorwegen, anderzijds de kleine wegen (*petite voirie*) met de buurtwegen, de stadswegen en de gemeentewegen. Buurtwegen waren over het algemeen smalle paden op het platteland die vooral door voetgangers (en later ook fietsers) werden gebruikt. Deze buurtwegen waren allemaal genummerd en vastgelegd in de Atlas der Buurtwegen (cf. infra). Stadswegen waren alle straten, stegen, doorgangen en doodlopende stegen die op de openbare weg uitkwamen in de steden of in de bebouwde kom van landelijke gemeenten met meer dan 2.000 inwoners. De grens van 2.000 inwoners en meer werd afgeschaft door de wet van 15 augustus 1897, waardoor alle gemeenten voortaan de straten in hun bebouwde kom bij de categorie stadswegen konden laten indelen.¹³ Gemeentewegen waren tot slot alle door de gemeente beheerde wegen die niet als buurt- of stadsweg geklasseerd waren. Het onderscheid tussen gemeentewegen en buurtwegen wordt nog steeds gemaakt, de categorie van de stadswegen werd daarentegen opgeheven door

¹ Gemeentewet van 30 maart 1836 (*Pasinomie*, 1836, p. 46 e.v.).

² Wet van 10 april 1841 betreffende de buurtwegen (Bul. Off., 1841).

³ Wet van 1 februari 1844 betreffende het toezicht op de stadswegen (Bul. Off., 1844).

⁴ Koninklijk besluit van 14 december 1847 houdende een algemeen reglement voor oprichting en beheer van wateringën (BS, 13/12/1847).

⁵ Koninklijk besluit van 10 augustus 1856 op de wateringën (BS, 14/08/1856).

⁶ Wet van 7 mei 1877 inzake de niet-bevaarbare en niet-vlotbare waterlopen (BS, 23/05/1877).

⁷ Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen (BS, 15/12/1967).

⁸ Wet van 8 maart 1810 op de onteigeningen voor openbaar nut (*Bulletin des lois de l'Empire français*, 4e série, bulletin nr. 273, nr. 5255) en de wet van 17 april 1844 op de onteigening ten algemene nutte (BS, 17/04/1838).

⁹ Wet van 1 juli 1858 betreffende onteigening met het oog op de sanering van ongezonde wijken (BS, 04/07/1858).

¹⁰ Wet van 15 november 1867 op de onteigeningen ten algemene nutte (BS, 15/11/1867).

¹¹ Wet van 27 mei 1870 houdende vereenvoudiging van de formaliteiten bij onteigening ten algemene nutte (BS, 29/05/1870).

¹² Voor meer informatie over deze indeling, zie: VELLE K., *Het Ministerie van Openbare Werken (1837-1990). II. Bevoegdheden*, Brussel, 1993, pp. 598-600.

¹³ Wet van 15 augustus 1897 houdende wijzigingen aan de gemeentewet en aan de wet van 1 februari 1844 op de politie der wegen (BS, 26/08/1897). Voor meer informatie, zie: *Parl. St. Kamer*, 1895-1896, nr. 20.

art. 72, °4 van de Stedebouwwet van 29 maart 1962.¹⁴ Voor de waterlopen werd dan weer een onderscheid gemaakt tussen de bevaarbare waterwegen (die onder de hoger vermelde categorie van de grote wegen vielen) en de "niet-bevaarbare en niet-vlotbare" waterlopen. Het verschil tussen polders en wateringen schuilt in het feit dat polders gelegen zijn binnen de polderzone en gronden omvatten die door indijking zijn veroverd op de zee of op aan het getij onderhevige rivieren, terwijl wateringen gelegen zijn in overige gebieden, veelal een stroomgebied van een rivier, of een gedeelte daarvan. Toch is dit onderscheid niet altijd en gemakkelijk te maken en worden beiden vaak in één adem genoemd.¹⁵

De Gemeentewet van 1836 bepaalde in art. 76, 7° dat de beraadslagingen van de gemeenteraad omtrent de afbakening van de grote wegen en de algemene rooiplannen van de steden en van de bebouwde kommen van de landelijke gemeenten voor advies aan de bestendige deputatie voorgelegd moesten worden en vervolgens door de koning goedgekeurd dienden te worden. Diezelfde verplichting gold zowel voor de aanleg en verbreding van bestaande straten als voor de opheffing van bestaande straten. Tot slot legde de Gemeentewet in art. 76, 2° dezelfde voorwaarden op voor de heffing van tollens en doorgangsrechten in de gemeente. Voor de erkenning en aanleg van buurtwegen en paden volstond aanvankelijk de goedkeuring door de bestendige deputatie. De in 1841 uitgevaardigde wet op de buurtwegen verplichtte de gemeenten niet alleen om een atlas van de buurtwegen op te stellen en voor goedkeuring aan de bestendige deputatie voor te leggen,¹⁶ maar bepaalde in art. 28 ook dat de aanleg, opheffing of wijziging van buurtwegen voor advies voorgelegd moest worden aan de bestendige deputatie en voor goedkeuring aan de koning. Voorts bepaalde de wet van 1841 in art. 14 dat gemeenten bij gebrek aan inkomsten extra belastingen konden heffen voor de buurtwegen: deze mochten niet meer bedragen dan een tiende van de inkomsten uit directe belastingen, tenzij dit door een koninklijk besluit was toegestaan. Tot slot stipuleerde de wet in artikel 39 dat de (wijzigingen aan) de provinciale reglementen op de buurtwegen goedgekeurd moesten worden door de koning. De wet van 1841 zou vervolgens in 1862 aangepast worden.¹⁷ Voor de aanleg, opheffing of wijziging van buurtwegen was vanaf dat moment louter de goedkeuring van de bestendige deputatie vereist en kon er enkel nog beroep aange tekend worden bij de koning. De bepaling met betrekking tot de belastingen werd eenvoudigweg afgeschaft omdat sinds de afkondiging van de wet in 1841 de toelating geen enkele maal geweigerd was.¹⁸ De door de wet van 1 februari 1844 voor de stadswegen ingevoerde procedure was overigens altijd veel eenvoudiger geweest, want deze legde voor hun aanleg enkel de goedkeuring van de gemeenteraad op. Voorts werden ook de wateringen door het koninklijk besluit van 1847 aan een toezicht onderworpen: zo was de goedkeuring van de nationale overheid vereist voor de afbakening van hun grondgebied, hun huishoudelijk reglement, de benoeming van de leden van het dagelijks bestuur (de keuze gebeurde op basis van een door de watering voorgelegde kandidatenlijst en na advies van de bestendige deputatie) en, tot slot, voor de aanleg, wijziging of afschaffing van afwaterings- of irrigatiekanalen. Voor de lokale waterlopen bepaalde de wet van 7 mei 1877 dan weer dat de

¹⁴ Wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw (BS, 12/04/1962).

¹⁵ HUYS E. en VANDERMAESEN M., *Polders en wateringen in maritiem Vlaanderen*, Brussel, 2000, p. 18.

¹⁶ Voor meer informatie over de Atlanten van de Buurtwegen, zie: VANNIEUWENHUYSE J., *In goede banen? De provincie West-Vlaanderen en het beheer van de buurtwegen 1800-heden*, Brugge, 2005 en YANTE Y.-M., *De atlanten van de buurtwegen (ca. 1841-1845), een miskend cartografisch patrimonium*, in: *Het tijdschrift van het Gemeentekrediet*, XXXIX, 1996.

¹⁷ Wet van 20 mei 1863 tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen (BS, 22/05/1863).

¹⁸ Parl. St. Kamer, 1862-1863, nr. 69.

provincies in samenwerking met de gemeenten een overzicht moesten opstellen van alle onbevaarbare waterlopen en dat de bestendige deputatie deze conform art. 9 diende te laten vaststellen door de koning: dit was de wettelijke grondslag voor de opmaak van de atlassen van de onbevaarbare waterlopen. Volgens art. 35 van diezelfde wet kon bij de koning beroep aangetekend worden tegen beslissingen van de bestendige deputatie met betrekking tot de verdeling van de kosten voor gewone reinigings-, onderhouds- en herstellingswerken en voor buitengewone verbeteringswerken onder de eigenaars van de oevers en de fabrikanten of andere gebruikers. Hetzelfde gold voor beslissingen van de bestendige deputatie inzake de oprichting, opruiming of wijziging van molens, fabrieken, bruggen, sluizen, versperringen, keerdammen, enz. en deze inzake de opgelegde herstelling van aangerichte schade. Art. 36 bepaalde tot slot dat de provinciale reglementen eveneens door de nationale overheid dienden goedgekeurd te worden.

Voorts zou de wetgever in de tweede helft van de 19de eeuw en het eerste decennium van de 20ste eeuw proberen om met behulp van toelagen de aanleg en verbetering van de lokale wegen en waterlopen te stimuleren. Vanaf 1841 werden er kredieten in de begroting ingeschreven voor subsidies waarmee de nationale overheid de gemeenten tot actie probeerde aan te sporen.¹⁹ Daarnaast werden er ook buitengewone kredieten voorzien, zoals in 1855 toen de regering op het einde van het jaar met een wet een buitengewoon krediet uittrok voor verbeteringswerken aan buurtwegen en voor saneringswerken.²⁰ Deze grote infrastructuurwerken moesten werk verschaffen aan arbeiders die zwaar getroffen waren door mislukte oogsten en stijgende voedselprijzen.²¹ Later werden gelijkaardige gewone en buitengewone kredieten gereserveerd voor toelagen voor buurtwegen, hygiënewerken en waterlopen. Tot slot werden er vanaf 1901 subsidies uitgekeerd voor buurtwegen en hygiënewerken en vanaf 1907 voor buurtwegen, waterlopen en wateringen, uitgaven die ditmaal gefinancierd werden via de schatkist. Bij dit alles mag echter niet uit het oog verloren worden dat ook de provincies subsidies uitkeerden voor de verbetering van het lokale wegennet, een principe dat overigens ook was vastgelegd in de wet van 1841.

Het was op basis van de hoger aangehaalde wetgeving dat de achtereenvolgens onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken, het Ministerie van Landbouw en het Ministerie van Openbare Werken ressorterende dienst(en) (cf. infra) de toezichts- en subsidiedossiers beheerde en de desbetreffende koninklijke besluiten opstelde. Het werk werd echter niet altijd gewaardeerd. Bij de hoger reeds aangehaalde herziening van de wet op de buurtwegen in 1862 werd in de parlementaire stukken opgemerkt dat zich op dat vlak een administratieve vereenvoudiging opdrong en dat de tussenkomst van de centrale overheid overbodig was: *...il n'a d'autre résultat que d'occasionner un travail stérile dans les bureaux du Ministère de l'Intérieur et de retarder sans nécessité la solution des affaires.*²²

Tot slot nog signaleren dat de Eerste en Tweede Wereldoorlog een belangrijke impact hadden. Na de Eerste Wereldoorlog zou de Dienst der Verwoeste Gewesten (DVG) in uitvoering van de wet van 8 april 1919 en het besluit van 9 april 1919 de organisatie van de wederopbouw

¹⁹ VAN DUYSE D., *Koninklijke besluiten m.b.t. ons buurtwegennet (1848-1860)*, licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, 1988, pp. 62-63 en pp. 70-75.

²⁰ Wet van 30 december 1885 die voor het ministerie van Binnenlandse Zaken een bijzonder krediet van 1.500.000 miljoen frank opent, voor maatregelen ten gunste van de werkende klasse (BS, 31/12/1885).

²¹ *Parl. St. Kamer*, 1855-1856, nr. 12.

²² *Parl. St. Kamer*, 1862-1863, nr. 69.

van een aantal zwaar getroffen gemeenten op zich nemen.²³ De in het kader van deze wet "aangenomen" gemeenten werden ingedeeld in zes gewesten, namelijk "Kuststreek", "West-Vlaanderen", "Zuid-West-Vlaanderen", "Oost-Vlaanderen en Antwerpen", "Brabant en Henegouwen" en "Luik, Namen en Luxemburg". De aan het hoofd van deze gewesten geplaatste Hoge Koninklijke Commissarissen (HKC) bezaten een zeer uitgebreide macht, vergelijkbaar met de bevoegdheden die normaliter uitgeoefend werden door de bestendige deputatie, de provinciegouverneur en de koning. Eén van deze bevoegdheden was de goedkeuring van de inrichtings- en rooilijnplannen van de betrokken gemeenten. Van de oprichting van de DVG in 1919 tot diens opheffing in 1926²⁴ namen de Hoge Koninklijke Commissarissen dus voor een welbepaalde categorie gemeenten tijdelijk de bevoegdheden over van het Bestuur der Gemeentewegen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd een veel verstrekkender maatregel genomen toen de administratie in 1940 in haar geheel werd overgeheveld naar het nieuwe Commissariaat-generaal voor 's Lands Wederopbouw (CGLW), dat in het kader van de heropbouw van steden en gebouwen onder meer verantwoordelijk werd voor de bepaling van nieuwe of aangepaste rooilijnen.²⁵

4. ORGANISATIE

Na de afkondiging van de Gemeentewet in 1836 behoorde het nationale toezicht op de lokale wegen tot de bevoegdheden van de *Division des Affaires provinciales et communales* van het Ministerie van Binnenlandse Zaken in Brussel. Enkele jaren na de uitvaardiging van de in het vorig onderdeel vermelde wetten van 10 april 1841 en 1 februari 1844 met betrekking tot de kleine wegen werd echter met het ministerieel besluit van 12 oktober 1847 bij deze *Division des Affaires provinciales et communales* een 3e *Bureau Voirie Communale* opgericht, dat ook bevoegd was voor de onbevaarbare waterlopen. Volgens dit besluit was een dergelijke dienst nodig ...*vu la nécessité d'imprimer une activité particulière à l'instruction des affaires concernant la voirie vicinale*.²⁶ Deze dienst werd in 1851 samengevoegd met de *Service Sanitaire* en omgevormd tot de *Division Voirie Communale - Service Sanitaire et Hygiène*, met daarin een 2e *Bureau Voirie Communale*. Vervolgens werd deze administratie in 1859 gereorganiseerd en omgedoopt tot de *Direction Générale de la Voirie communale, de l'hygiène et du service sanitaire*, met daarin een 1e *Bureau Voirie Communale et Hygiène*. Deze administratie werd echter in 1865 in zijn geheel overgeheveld naar de *Direction des affaires provinciales et communales* en opnieuw omgevormd tot de *Division de*

²³ Wet van 8 april 1919 nopens de nationale aanneming der gemeenten en het herstel der verwoeste gewesten (BS, 22-23/04/1919) en Besluit van 19 april 1919 tot instelling van de Dienst der verwoeste gewesten (BS, 22-23/04/1919). Zie ook: NOTEBAERT A., NEUMANN C. en VANDEN EYNDE W., *Inventaire des archives de l'Office des Régions dévastées. Inventaris van het archief van de Dienst der Verwoeste Gewesten*, Brussel, 1986.

²⁴ Koninklijk besluit van 19 augustus 1926 betreffende de verdeling der diensten van het gewezen Ministerie van Economische Zaken (BS, 27/08/1926).

²⁵ Besluit van de secretarissen-generaal van 29 juni 1940 houdende oprichting van het Commissariaat-generaal voor 's Lands Wederopbouw (BSSG, 01-03/07/1940) en Besluit van de secretarissen-generaal van 8 augustus 1940 houdende de overheveling van een aantal bevoegdheden van het Ministerie van Openbare Werken naar het Commissariaat-generaal voor 's Lands Wederopbouw (BSSG, 05/09/1940). Voor meer informatie, zie UYTENHOVE P., *Architectuur, stedenbouw en planologie tijdens de Duitse bezetting: de moderne beweging en het Commissariaat-Generaal voor 's Lands Wederopbouw*, in: *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, Gent, XX, 1989, 3-4 (online raadpleegbaar op www.flwi.ugent.be/btng-rbhc/archive/1989-0304/pp_465-510.html).

²⁶ Een omzendbrief van de Minister van Binnenlandse Zaken van 2 juni 1843 wijst erop dat de bepalingen van art. 70, 7° van de Gemeentewet niet gerespecteerd werden: ...*des conseils communaux négligent de satisfaire aux prescriptions de cet article en ce qu'ils ne s'y conforment que tardivement et lorsque leurs projets ont reçu commencement d'exécution, ce qui rend de fait illusoire l'intervention de l'autorité supérieure*. *Bulletin administratif du Ministère de l'Intérieur. Première série 1830-1847. Tome VI*, Brussel, 1872, p. 360.

la Voirie Communale, de l'Hygiène et du Service Sanitaire. Nog enkele jaren later, in 1868, verdwenen de afdelingen uit het organigram en werden enkel nog de afzonderlijke diensten opgesomd: uit de benaming van de dienst *Voirie communale et cours d'eau* blijkt dat het toezicht op de waterlopen aan belang had gewonnen.²⁷

Bij de in 1888 doorgevoerde reorganisatie van de verschillende ministeries werd de bevoegdheden inzake gemeentewegen en waterlopen overgeheveld naar het Ministerie voor Landbouw, waar ze werden toevertrouwd aan het Bestuur van de Dienst voor Gezondheid en Hygiëne en voor de Gemeentewegen, met daarin een 2^e Afdeling Buurtwegen, Stedelijke Wegen en Niet-Bevaarbare en Niet-Vlotbare Waterlopen en de bijhorende inspectiediensten. Vervolgens zou een koninklijk besluit in 1901 het toezicht op de wateringen die niet afhingen van door de staat beheerde waterlopen overhevelen van het Ministerie van Openbare Werken naar het Ministerie van Landbouw en dan meer bepaald naar de dienst van de onbevaarbare en onvlotbare waterlopen.²⁸ Het overkoepelende Bestuur werd in 1906 opgesplitst, waardoor een afzonderlijk Bestuur der Gemeentewegen ontstond. Dit Bestuur werd in 1910 (of, afgaande op de archiefvorming, mogelijk al in 1903) op zijn beurt verder onderverdeeld in een Dienst van de Buurtwegen (en van niet-bevaarbare en niet-vlotbare waterlopen en wateringen) en een Dienst van de Stadswegen. Deze diensten werden het daaropvolgende jaar alweer samengevoegd tot één enkel afdeling voor buurtwegen, stadswegen, niet-bevaarbare en niet-vlotbare waterlopen en wateringen,²⁹ hoewel de archiefvorming er op wijst dat de in 1910 doorgevoerde opdeling van kracht bleef. Zoals reeds in vorig onderdeel is gesignaleerd, zou de Dienst der Verwoeste Gewesten tussen 1919 en 1926 voor een aantal gemeenten gemachtigd zijn om de rooilijnplannen goed te keuren. Het Bestuur der Gemeentewegen werd vervolgens in 1929 omgevormd tot een Algemene Directie der Gemeentewegen met verschillende directies en bureaus (waaronder enerzijds een Directie Buurtwegen en Landbouwwaters met een 1e Bureau Buurtwegen en een 2e Bureau Landelijke Waterdienst en anderzijds een Directie Stadswegen met een 1e Dienst Stadswegen en Wegenpolitie), om nog datzelfde jaar te verhuizen naar het Ministerie van Openbare Werken. De bevoegdheden inzake de waterlopen en de wateringen bleven echter wél onder het Ministerie van Landbouw ressorteren en dan meer bepaald onder de (Directie van de) Landelijke Waterdienst.³⁰

Binnen het Ministerie van Openbare Werken zou de bevoegdheid inzake gemeentewegen toevertrouwd worden aan het Algemeen Bestuur der Gemeentewegen, dat een onderdeel vormde van het Centraal Bestuur van Bruggen en Wegen en nu onderverdeeld was in een 1ste Bestuur Buurtwegen en een 2de Bestuur Stadswegen. Het Bestuur der Gemeentewegen werd in 1939 afgesplitst van het Bestuur van Bruggen en Wegen en vormde voortaan een afzonderlijke administratie. Niet voor lang, want na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog werd het overgeheveld naar het Commissariaat-generaal voor 's Lands Wederopbouw. Vervolgens verhuisden de bevoegdheden in 1945 opnieuw naar het Ministerie van Openbare Werken, maar ditmaal naar het nieuwe Bestuur van de Stedebouw. Na de overheveling van de bevoegdheden inzake stedebouw en ruimtelijke ordening naar de gewesten in 1980 werd dit

²⁷ TERRIZZI R., *Le Ministère de l'intérieur (1830-1994). I: Étude de l'administration centrale et répertoires des commissions et services publics*, Brussel, 1995, pp. 58-79.

²⁸ Koninklijk besluit van 15 januari 1901 betreffende de wateringen (BS, 24/01/915). De overige bleven onder de bevoegdheid vallen van het Bestuur van Bruggen en Wegen van het Ministerie van Openbare Werken.

²⁹ *Almanach royal*, 1910, pp. 143-144.

³⁰ BOURGEOIS P. e.a., *Het Ministerie van Landbouw (1884-1990). Deel I: Organisatiestructuur van de centrale administratie en adviesorganen*, Brussel, 1993, pp. 55-87 en BOURGEOIS P. e.a., *Het Ministerie van Landbouw (1884-1990). Deel II: Overzicht van de bevoegdheden*, Brussel, 1994, pp. 87-91.

bestuur uiteindelijk opgeheven.³¹ De bevoegdheden inzake de onbevaarbare waterlopen, de polders en de wateringen werden eveneens op dat moment geregionaliseerd.

B. ARCHIEF

1. GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEF

Het archief werd aanvankelijk bewaard door de diensten voor lokale wegen- en waterinfrastructuur, die achtereenvolgens onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken, het Ministerie van Landbouw en het Ministerie van Openbare Werken ressorteerden (cf. supra). De koninklijke besluiten werden wegens hun groot administratief-juridisch belang afzonderlijk bewaard en chronologisch ingebonden, samen met de bijhorende kaarten en uittreksels uit de notulen van de gemeenteraad of van de bestendige deputatie. Na de opdeling van het Bestuur der Gemeentewegen in een dienst voor buurtwegen en waterlopen en een dienst voor stadswegen bij de start van de 20ste eeuw werd de reeks koninklijke besluiten vanaf het voorjaar van 1903 opgesplitst in twee corresponderende reeksen. De besluiten met betrekking tot de subsidiëring werden nu eens wel en dan weer niet afzonderlijk bewaard en ingebonden. Ook te dikke pakken kaarten (of deze die mogelijk per vergissing niet mee ingebonden waren) werden wegens hun omvang afzonderlijk bewaard. Voorts blijkt uit de bewaard gebleven dossiers inzake de stadswegen dat deze geordend waren per provincie en daarbinnen per gemeente. De toekenning van volgnummers en de opmaak van verschillende indicatoren boden de mogelijkheid om snel één welbepaald dossier of stuk terug te vinden. Een gelijkaardige opdeling tussen dossiers en besluiten werd later ook toegepast voor de archiefreeksen die het toenmalige Bestuur der Gemeentewegen erfde van de in 1926 opgeheven Dienst voor Verwoeste Gewesten. De dossiers waren in dit geval (vermoedelijk) alfabetisch geordend op naam van de gemeente. Tegelijkertijd belandden ook een aantal meer algemene dossiers inzake de organisatie en de werking van de DVG bij het Bestuur.

2. VERWERVING

Het Algemeen Rijksarchief werd in 1979 een eerste maal op het bestaan van dit archief gewezen toen de Dienst Rooiplannen van het Bestuur van de Stedebouw en de Ruimtelijke Ordening van het Ministerie van Openbare Werken een brief richtte aan de Algemeen Rijksarchivaris met het voorstel het over te dragen omdat het geen administratief nut meer had. Tijdens een bezoek van een rijksarchivaris ter plaatse bleek dat ook de op til staande regionalisering en de daaruit voortvloeiende vrees voor het lot van het archief een rol speelde. Het Algemeen Rijksarchief was er echter niet van overtuigd dat de stukken werkelijk hun administratief nut verloren hadden en stelde daarom voor dat de diensten deze stukken alsnog zelf zouden blijven bewaren en zelf een oplossing zouden zoeken. Dit was echter ijdele hoop want het daaropvolgende decennium bleek dat het archief na de regionalisering bij het Bestuur voor de Stedenbouw en de Ruimtelijke Ordening van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest was beland. Toen deze administratie in 1987 naar een nieuw onderkomen verhuisde, werd dit archief in de maand mei van dat jaar alsnog samen met verschillende andere, meer recente archiefreeksen overgedragen aan het Algemeen Rijksarchief in uitvoering van de bepalingen van de Archiefwet van 24 juni 1955.³² Het archief werd na aankomst fysiek

³¹ VELLE K., *Het Ministerie van Openbare Werken (1837-1990). I. Organisatie*, Brussel, 1993, pp. 275-342 en VELLE K., *Het Ministerie van Openbare Werken (1837-1990). II. Bevoegdheden*, Brussel, 1993, pp. 591-603 en pp. 744-745.

³² Centraal Dossier Algemeen Rijksarchief nr. 269.01.

opgedeeld in twee verschillende archiefblokken, met enerzijds een (goed geordend) blok met de ingebonden koninklijke besluiten en anderzijds een (ongeordend) blok met de indicateurs, de bijlagen bij de koninklijke besluiten, de dossiers inzake de stadswegen, de archiefbescheiden van de Dienst der Verwoeste Gewesten, evenals nog andere, meer recente dossiers. Kort na de overdracht werd gestart met de opmaak van een inventaris van de verschillende reeksen koninklijke besluiten, die echter nooit werd bekrachtigd.

III. INHOUD EN STRUCTUUR

A. INHOUD

De vanaf 1903 bewaard gebleven indicateurs voor de stadswegen vormen de toegang op de desbetreffende dossiers en besluiten. Deze vermelden doorgaans het volgnummer van het dossier, de datum van het ingekomen stuk, de datum van ontvangst, de bijlagen, de afzender (overheid of persoon), een analyse van de inhoud, het aan het stuk gegeven gevolg, mét verwijzing naar de datum van het eventuele afgekondigde besluit. De indicateurs inzake de buurtwegen uit de periode 1918-1936 hebben betrekking op de verbeteringswerken en sluiten niet aan op de bewaard gebleven koninklijke besluiten uit de periode 1903-1913.

De kern van het archief bestaat uit verschillende reeksen ingebonden koninklijke besluiten met betrekking tot de buurtwegen, stadswegen, waterlopen en wateringën in het hele land. De rugzijde vermeldt doorgaans de naam van de reeks, het jaar, de begin- en einddatum van de in de band verzamelde koninklijke besluiten en hun volgnummers (zie illustraties). Vooraan in elke band is doorgaans een overzichtsjijst opgenomen, waarin per koninklijk besluit het volgnummer in de band, het volgordenummer van het dossier, de datum van het besluit, de aanduiding van de desbetreffende gemeente en provincie en, tot slot, een korte inhoud worden vermeld. Voor de subsidiebesluiten vermeldt de lijst het volgnummer van het besluit, de datum van het besluit, de begunstigde instantie, de verleende subsidie en de reden van de subsidiëring. Deze besluiten zijn vaak vergezeld van kaarten³³ en van uittreksels uit notulen van de gemeenteraad en/of de bestendige deputatie. Gezien de enorme aantallen besluiten is het weinig verrassend dat de notering op de band en/of in de inhoudstafel niet altijd klopt. De nummering ontbreekt of vertoont hier en daar lacunes, overlappingsen en aanvullingen met bis of B. Een in het kader van een licentiaatsverhandeling gemaakte analyse van de besluiten uit de periode 1848-1860 heeft aangetoond dat de besluiten op een zeer groot aantal onderwerpen betrekking kunnen hebben: ingrepen in het wegennetwerk (zoals de aanleg, rechtekking, verplaatsing, verbreding, vernauwing en afschaffing van straten, de vervreemding van wegoverschotten, rooilijnplannen, onteigeningen, enz.), de heffing van tollën en doorgangsrechten (aanvragen, wijzigingen en verlengingen), de heffing van extra gemeentelijke belastingen, de uitkering van subsidies aan gemeenten voor verbeteringswerken en saneringswerken via gewone of buitengewone kredieten, de goedkeuring van wijzigingen aan de provinciale reglementen inzake de buurtwegen, de uitbreiding van de wet op de stads-

³³ Een omzendbrief van de Minister van Binnenlandse Zaken van 14 januari 1881 signaleert dat de plannen vaak opgemaakt zijn op kalkeer- of op dun tekenpapier, dat bij elke behandeling scheurt. Vandaar ook de oproep om gebruik te maken van ...*engelsch linnen, perkament- of tekenpapier van goede hoedanigheid, buigzaam en dat gemakkelijk plooit. Lois, règlements, circulaires, instructions etc. ayant trait au service de la voirie vicinale, de la voirie urbaine et des cours d'eau non navigables ni flottables. Wetten, verordeningen, omzendbrieven, onderrichtingen, enz. betreffende den dienst van de buurt- en stedelijk wegen en van de onbevaar- en onvlotbare waterlopen*, Gent, 1889, pp. 816-819).

wegen tot (een gedeelte van) het grondgebied van een gemeente, enz.³⁴ Daarnaast zijn er ook (veelal latere) besluiten terug te vinden met betrekking tot de onbevaarbare waterlopen en de wateringen. Voor de eerste categorie hebben deze hoofdzakelijk betrekking op de goedkeuring van de provinciale reglementen, verbeteringswerken, enz; voor de tweede categorie op de goedkeuring van de oprichting van wateringen, (de aanpassing van) hun begrenzing, hun huishoudelijk reglement, de benoeming van de dagelijkse besturen, enz.

De bewaard gebleven dossiers inzake de stadswegen bevatten tot slot hoofdzakelijk briefwisseling met gemeenten en de provincies, afschriften van de besluiten en uittreksels uit de beraadslagingen van de gemeenteraad en/of provincieraad. Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor de dossiers van de Dienst der Verwoeste Gewesten.

B. UITGEVOERDE SELECTIES EN Vernietigingen

Bij de inventarisatie van het archiefbestand is er geen nadere selectie doorgevoerd omwille van de ouderdom en historische waarde van de bewuste archiefreeksen. Tijdens de inventarisatie zijn echter wel een aantal belangrijke lacunes vastgesteld. Zo vertonen de verschillende reeksen koninklijke besluiten een aantal lacunes.³⁵ Even ernstig is het verlies van de indicateurs en de dossiers uit de periode 1848-1903. Bovendien zijn ook de verschillende reeksen recentere dossiers niet volledig bewaard gebleven: deze inzake de buurtwegen en waterlopen ontbreken volledig, deze inzake de stadswegen zijn maar voor een paar (hoofdzakelijk Vlaamse) provincies terug te vinden. Mogelijk worden deze nog bewaard door de gewestelijke rechtsopvolgers van het voormalige Bestuur der Gemeentewegen (cf. infra). Ook het archief van de Dienst der Verwoeste Gewesten vertoont een aantal lacunes. Tot slot zijn van het Commissariaat-generaal voor 's Lands Wederopbouw slechts enkele gefragmenteerde archiefbescheiden bewaard gebleven.

C. TOEKOMSTIGE AANGROEI

De diensten voor stedenbouw en ruimtelijke ordening van de verschillende gewesten bezitten zonder twijfel nog meer recente archieven met betrekking tot de lokale wegen. De gewestelijke diensten die bevoegd zijn voor het landbouw- en/of natuurbeleid zullen dan weer gelijkaardige archiefbestanden bewaren met betrekking tot de waterlopen en de wateringen. Deze uit de nationale periode (dus tot aan de regionalisering van de bevoegdheden) dienen in principe in uitvoering van de Archiefwet naar het Algemeen Rijksarchief overgebracht te worden eens ze hun administratief nut verloren hebben.

D. ORDENING

Bij de inventarisatie is er naar gestreefd om de oorspronkelijke ordening te behouden of (in het geval van de dossiers) in de mate van het mogelijke te herstellen.³⁶ Een eerste poging om het archiefbestand op basis van de bevoegdheden te structureren, werd al gauw afgeblazen

³⁴ VAN DUYSE D., *Koninklijke besluiten m.b.t. ons buurtwegennet (1848-1860)*, licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, 1988, pp. 81-198.

³⁵ Concreet ontbreken de besluiten uit de periode 1 januari 1846 - 16 maart 1848 en de periode 1 januari 1852 - 29 april 1852 en de besluiten inzake de stadswegen uit de periode 27 februari 1906 - 13 april 1906 en (deels) uit de jaren 1935-1939. Ook de oudere, in een ander bestand bewaarde reeks uit de periode 1836-1845 vertoont een aantal lacunes.

³⁶ Inclusief de alfabetische ordening op de Franse namen van de provincies: 1: *Anvers* (Antwerpen), 2: *Brabant* (Brabant), 3: *Flandre Occidentale* (West-Vlaanderen), 4: *Flandre Orientale* (Oost-Vlaanderen), 5: *Hainaut* (Henegouwen), 6: *Liège* (Luik), 7: *Limbourg* (Limburg), 8: *Luxembourg* (Luxemburg), 9: *Namur* (Namen).

omdat bij elkaar horende reeksen uit elkaar getrokken werden. Een betere oplossing school in een hoofdingeling op basis van de organisatorische evolutie. De start van de 20ste eeuw vormt een eerste breuklijn aangezien de tot Bestuur gepromoveerde Dienst der Gemeentewegen op dat moment werd opgesplitst in een dienst voor de gemeentewegen, waterlopen en wateringen en een dienst voor de stadswegen (cf. supra) en de archiefordening dienovereenkomstig werd aangepast. Het bestaan van de Dienst der Verwoeste Gewesten (met deels gelijkaardige bevoegdheden, cf. supra) in de periode 1919-1926 en de overheveling van de administratie voor de gemeentewegen naar het Commissariaat-generaal voor 's Lands Wederopbouw in 1940 hadden ook een grote impact op de archiefvorming en worden om diezelfde reden afzonderlijk in de inventaris opgenomen. De eerlijkheid gebiedt de auteurs wel te signaleren dat deze opdeling niet altijd even strikt toegepast kon worden en dat sommige reeksen oudere of jongere stukken bevatten: niettemin blijven ze ervan overtuigd dat deze aanpak de meest aangewezen was en hebben ze dit knelpunt verholpen door gebruik van doorverwijzingen. Binnen elke afdeling worden de verschillende reeksen van algemeen naar bijzonder opgesomd, met achtereenvolgens de indicatoren (die de toegangen vormen tot de overige reeksen), de chronologisch geordende besluiten en, tot slot, de geografisch geordende dossiers.

IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK

A. VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

De raadpleging van dit archief is onderworpen aan de bepalingen van de Archiefwet van 24 juni 1955 (zoals gewijzigd door de Wet van 6 mei 2009), de Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de Wet van 11 april 1994 inzake de openbaarheid van bestuur. Concreet betekent dit dat voor de raadpleging en eventuele reproductie van archiefbescheiden jonger dan 30 jaar de uitdrukkelijke toestemming van de archiefvormer vereist is. Daar alle stukken in dit archiefbestand ouder zijn dan 30 jaar, is het volledige bestand vrij raadpleegbaar.

B. VOORWAARDEN VOOR REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief. Wanneer een stuk niet mag worden gereproduceerd, dan wordt dit meegedeeld bij het aanvragen van het archiefnummer aan het scherm.

C. TAAL EN SCHRIFT

Zowel de besluiten als de dossiers uit de 19de eeuw zijn in het Frans opgesteld. Na de invoering van de wetgeving op het gebruik van talen in bestuurszaken zijn de besluiten afhankelijk van de regio opgesteld in het Frans of het Nederlands, maar voor de dossiers bleef de voertaal in hoofdzaak het Frans. Wel kunnen door de Vlaamse gemeenten voor goedkeuring voorgelegde kaarten of uittreksels uit de gemeenteraad al van bij de aanvang in het Nederlands opgesteld zijn.

D. TOEGANGEN

De verschillende indicatoren kunnen van groot nut zijn bij het opsporen van een koninklijk besluit of een dossier, maar zijn pas vanaf 1903 en enkel voor de stadswegen bewaard gebleven. De opzoeking van deze dossiers vormt hoe dan ook geen probleem, aangezien ze op basis van de provincies en gemeenten zijn geordend. De raadpleging van de chronologisch

ingebonden besluiten uit de periode vóór 1903 (en voor de buurtwegen vóór 1913) is daarentegen minder evident bij gebrek aan dergelijke indicatoren die de mogelijkheid geboden zouden hebben om snel en eenvoudig één welbepaald koninklijk besluit en/of de bijhorende stukken terug te vinden. Het lijkt er dus op dat de onderzoeker bij diens zoektocht naar één welbepaald besluit of naar meerdere besluiten de datum of data van de desbetreffende stukken moet kennen. Een alternatief bestaat erin om de besluiten via de semesteriele inhoudstafels van het Belgisch Staatsblad onder de hoofding *Voirie - Wegen(is)*, *Voirie Urbaine - Stadswegen(is)*, *Voirie Vicinale - Buurtwegen(is)*, *Plans d'alignement - Rooilijnplannen* *Cours d'eau - Waterlopen* en/of *Wateringues - Wateringen* op te zoeken en op die manier de datum of de verschillende data te achterhalen. De vraag is uiteraard of wel alle besluiten in het Belgisch Staatsblad verschenen zijn. Idealiter zou er op basis van de mee in de banden opgenomen overzichtslijsten een nadere toegang opgesteld moeten worden, maar gezien de enorme aantallen is dit - althans voorlopig - niet haalbaar.

E. AANWIJZINGEN VOOR HET GEBRUIK

Het archief kan een belangrijke bron vormen voor de studie van de ontwikkeling van de lokale (water)wegeninfrastructuur in de 19de en de 20ste eeuw en dit voor het hele land.³⁷ Wel dient de onderzoeker voor ogen te houden dat de besluiten slechts een tussenstadium vormen in een lange procedure en dat dus zowel de voorafgaande als de daaropvolgende stadia onduidelijk zijn. Enkel de meer recente dossiers inzake stadswegen en deze van de Dienst der Verwoeste Gewesten zijn (grotendeels) bewaard gebleven: deze kunnen uiteraard wel (iets) meer inzicht bieden in de context van het genomen besluit.

V. VERWANT MATERIAAL

A. ORIGINEL EN KOPIEËN

Zowel in de archieven van de gemeenten, de wateringen als de provincies zullen in principe de briefwisseling, de nota's, de afschriften van de koninklijke besluiten en hun bijlagen terug te vinden zijn, aangezien de verschillende wettelijke procedures in regel voorschreven dat de lokale instantie een aanvraag moest indienen en de bestendige deputatie van de provincie advies diende te verlenen. Diezelfde opmerking is mutatis mutandis van toepassing op de door de Dienst der Verwoeste Gewesten "aangenomen gemeenten". Vraag is echter of al de reeksen op deze bestuursniveaus (en dan met name bij kleinere gemeenten en bij wateringen) volledig bewaard gebleven zijn en in goede omstandigheden bewaard worden.³⁸

B. DOCUMENTEN MET EEN VERWANTE INHOUD

Het Algemeen Rijksarchief te Brussel bewaart nog tal van andere archiefbestanden die betrekking hebben op de lokale wegen of op de waterlopen en wateringen. Eerst en vooral is er de reeks koninklijke besluiten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken met betrekking tot provincie- en gemeentezaken, waartussen ook de oudere besluiten met betrekking tot de gemeentewegen uit de periode 1836-1845 terug te vinden zijn. Dit bestand kan met behulp

³⁷ Voor een voorbeeld, zie: VAN DUYSE D., *Koninklijke besluiten m.b.t. ons buurtwegennet (1848-1860)*, licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, 1987.

³⁸ Zo beschikte in 2001 geen enkele watering uit de provincie West-Vlaanderen over een professionele document- of archiefbeheerder. *Uit de vergeethoek. Archiefbeheer en archiefzorg bij de West-Vlaamse polders en wateringen*, Brugge, 2001, p. 11.

van een inventaris geraadpleegd worden.³⁹ Voorts worden er in het "oud fonds" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken een beperkt aantal oudere dossiers met betrekking tot de stadswegen in Brussel bewaard. Vermoedelijk zijn deze na de overheveling van de Dienst der Gemeentewegen naar een ander ministerie bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken achtergebleven en op die manier in dit bestand verzeild. Ook dit archief is geïnventariseerd.⁴⁰ In de voorliggende inventaris wordt met behulp van pro-memorie beschrijvingen naar deze andere archiefbestanddelen verwezen, zodat de lezer exact weet waar deze te vinden zijn. Tot slot nog signaleren dat in het Algemeen Rijksarchief te Brussel ook heel wat archief van de Dienst der Verwoeste Gewesten wordt bewaard.⁴¹

Voorts bewaren - zoals reeds in de vorige rubriek is gesignaleerd - de gemeenten en de provincies hun eigen archiefreeksen met betrekking tot de buurtwegen, stadswegen en de waterlopen. De op gemeentelijk en provinciaal niveau bewaarde historische Atlassen der Buurtwegen én deze van de Onbevaarbare Waterlopen zijn daar een unieke exponent van. Bovendien hebben alle Vlaamse provincies hun exemplaar van de Atlas der Buurtwegen uit de jaren 1840 gedigitaliseerd, gekoppeld aan hun geografische informatiesystemen (GIS) en online voor raadpleging ter beschikking gesteld.⁴² Ook de Atlassen van de Onbevaarbare Waterlopen van 1877 zullen op termijn ingescand worden. Geïnteresseerden dienen er echter rekening mee te houden dat krachtens de bepalingen van de Archiefwet de provincies (verplicht) en de gemeenten (optioneel) hun archieven op termijn overbrengen naar het Rijksarchief en dat deze dus mogelijk in de leeszalen van deze instelling geraadpleegd kunnen worden. Zo worden de dossiers van de voormalige provincie Brabant inzake de buurt- en stadswegen momenteel al in het Rijksarchief te Anderlecht bewaard.⁴³

C. PUBLICATIES

BOURGEOIS P. e.a., *Het Ministerie van Landbouw (1884-1990). Deel I: Organisatie-structuur van de centrale administratie en adviesorganen*, Brussel, 1993.

BOURGEOIS P. e.a., *Het Ministerie van Landbouw (1884-1990). Deel II: Overzicht van de bevoegdheden*, Brussel, 1994.

COSEMANS A. en LAVALLEYE J., *Inventaire des archives de l'Administration du Waterstaat (1814-1830), d'archives du Ministère des Travaux publics (administration des*

³⁹ MARÉCHAL G., *Ministerie van Binnenlandse Zaken. Overzicht van Koninklijke Besluiten neergelegd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken (Provincie- en gemeentezaken, burgerwacht en militie, benoemingen)*, Brussel, 2003.

⁴⁰ DEPOORTERE R., *Inventaire des archives du Ministère de l'Intérieur. Première série (ancien fonds)*, Brussel, 1995.

⁴¹ NOTEBAERT A., NEUMANN C. en VANDEN EYNDE W., *Inventaire des archives de l'Office des Régions dévastées. Inventaris van het archief van de Dienst der Verwoeste Gewesten*, Brussel, 1986. Zeven toegangen in beperkte oplage bieden een meer gedetailleerd overzicht.

⁴² Provincie Antwerpen: www.provant.be/bestuur/grondgebied/gis, provincie Limburg: www.gis.limburg.be, provincie Oost-Vlaanderen: www.gisoost.be, provincie Vlaams-Brabant: www.gdi.vlaamsbrabant.be, provincie West-Vlaanderen: www.giswest.be. Zie ook de bijdrage over de digitalisering van de atlassen in: VANNIEUWENHUYSE J. (red.), *In goede banen? De provincie West-Vlaanderen en het beheer van de buurtwegen 1800-heden*, Brugge, 2005.

⁴³ MARÉCHAL G. en VAN DAMME I., *Gouvernement provincial du Brabant: R Service 15 (Voirie vicinale et travaux d'hygiène public (1836-1968): R Dienst 15 (Buurtwegen en werken inzake openbare gezondheid (1836-1968)*, Brussel, 1996; MARÉCHAL G., *Provinciebestuur Brabant - Gouvernement provincial du Brabant. R. Dienst 12-Service 12 (Stadswegenis-Voirie urbaine) (1828-1962)*, Brussel, 2001; MARÉCHAL G. en DI MAURO L., *Provinciebestuur Brabant. Stadswegenis - Stedebouw (Onroerende verrichtingen). Gouvernement provincial du Brabant. Voirie urbaine - Urbanisme (Opérations immobilières) (1842-1978)*, Brussel, 2001.

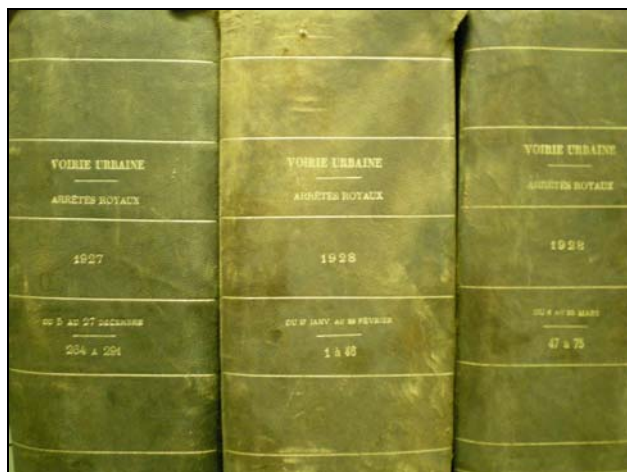
- Ponts et Chaussées) et des fonds Concessions de chemins de fer (etc.) et Chemins de fer vicinaux. Inventaris van het archief "Waterstaat" (1814-1830), van het archief van het Ministerie van Openbare Werken (beheer van Bruggen en Wegen) en van de fondsen Concessies van Spoorwegen (enz.) en Buurtspoorwegen, Brussel, 1975.*
- DELAUNOY L., *Voirie vicinale et voirie urbaine. Lois, Règlements, Décisions judiciaires et administratives*, Frameries, 1902.
- DE WINTER H., *De subsidiëring door de staat, sedert 1830, van de wegenwerken en werken voor hygiëne en sanering*, in: *Gemeentekrediet van België*, X, 1956.
- GENOT V., *Cours d'eau non navigable ni-flottables. Étude critique de la législation et de la jurisprudence judiciaire et administrative*, Brussel, 1930.
- HUYS E. en VANDERMAESEN M., *Polders en wateringen in maritiem Vlaanderen*, Brussel, 2000.
- Lois, règlements, circulaires, instructions etc. ayant trait au service de la voirie vicinale, de la voirie urbaine et des cours d'eau non navigables ni flottables. Wetten, verordeningen, omzendbrieven, onderrichtingen, enz. betreffende den dienst van de buurt- en stedelijk wegen en van de onbevaar- en onvlotbare waterlopen*, Gent, 1889.
- MULLIE R., *Voirie et constructions. Lois et décisions administratives et judiciaires concernant la voirie vicinale*, in: *Moniteur du bâtiment et des travaux publics*, Brussel, 1934.
- NOTEBAERT A., NEUMANN C. en VANDEN EYNDE W., *Inventaire des archives de l'Office des Régions dévastées. Inventaris van het archief van de Dienst der Verwoeste Gewesten*, Brussel, 1986.
- SAUVEUR J., *Législation vicinale belge: Commentaire législatif, administratif et judiciaire de la loi du 10 avril 1841 sur les chemins vicinaux modifiée par les lois du 18 juin 1842 et du 20 mai 1863 suivi du texte des règlements provinciaux en vigueur*, Brussel, 1866.
- SCHRAMME J., *Des wateringues*, Brussel, 1899.
- TERRIZZI R., *Le Ministère de l'intérieur (1830-1994). I: Étude de l'administration centrale et répertoires des commissions et services publics*, Brussel, 1995.
- Uit de vergeethoek. Archiefbeheer en archiefzorg bij de West-Vlaamse polders en wateringen*, Brugge, 2001.
- VAN DUYSE D., *Koninklijke besluiten m.b.t. ons buurtwegennet (1848-1860)*, licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, 1988.
- VANNIEUWENHUYSE J. (red.), *In goede banen? De provincie West-Vlaanderen en het beheer van de buurtwegen 1800-heden*, Brugge, 2005.
- VANNIEUWENHUYSE J., *In kaart gebracht. de Provincie West-Vlaanderen en het beheer van de onbevaarbare waterlopen, 1800-heden*, Brugge, 2001.
- VELLE K., *Het Ministerie van Openbare Werken (1837-1990). I. Organisatie*, Brussel, 1993.
- VELLE K., *Het Ministerie van Openbare Werken (1837-1990). II. Bevoegdheden*, Brussel, 1993.
- WASTIELS F., *Openbare wegen. Handboek voor het wegenrecht*, Brugge, 1986.
- YANTE Y.-M., *De atlassen van de buurtwegen (ca. 1841-1845), een miskend cartografisch patrimonium*, in: *Het tijdschrift van het Gemeentekrediet*, XXXIX, 1996.
- YANTE Y.-M., *La loi de 10 avril 1841 sur la voirie vicinale et l'établissement des "atlas des chemins"*, in: *Archief- en bibliotheekwezen in België*, LXIV, 1993.

VI. BESCHRIJVINGSBEHEER

Dankzij het vrij seriële karakter van het archief en het bestaan van een eerste (anoniem) ontwerp van inventaris van de verschillende reeksen koninklijk besluiten hebben de auteurs het archief op vrij korte tijd kunnen inventariseren. Zowel de redactie van de inleiding als de eigenlijke inventarisatie van het archief startte midden december 2009 en kon reeds na één week afgerond worden. Vervolgens werd het archief in de loop van de maanden januari en februari 2010 herverpakt door de auteurs en geëtiketteerd het door personeel van de afdeling 5 dat belast is met het beheer van de collecties van het Algemeen Rijksarchief. De belangrijkste maatregel was het besluit om de bij elkaar horende maar in twee blokken opgedeelde archiefbescheiden opnieuw samen te brengen en duidelijk af te scheiden van de meer recente dossiers van de rechtsopvolger van het Bestuur der Gemeentewegen, het na de Tweede Wereldoorlog opgerichte Bestuur van de Stedebouw en de Ruimtelijke Ordening (cf. supra). Deze handelen over na de Tweede Wereldoorlog opgestelde rooiplannen, bouwovertrekkingen, bouwvergunningen, Europese samenwerking, enz. en vertonen dus een heel ander karakter. Tot slot nog signaleren dat de ordening van de dossiers van de Dienst der Verwoeste Gewesten zodanig verstoord was dat de enige oplossing eruit bestond de verschillende dossiers en her en der aangetroffen losse stukken te hergroeperen per gemeente.

VII. BIJLAGEN

A. ILLUSTRATIES

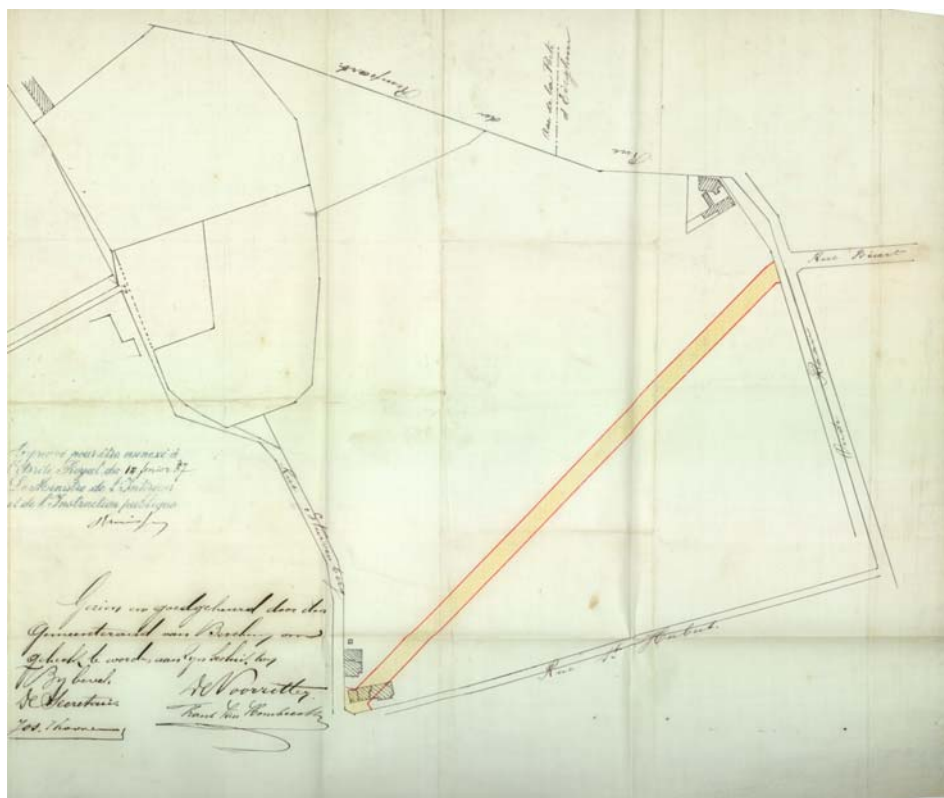

De koninklijke besluiten zijn chronologisch op datum ingebonden en genummerd.

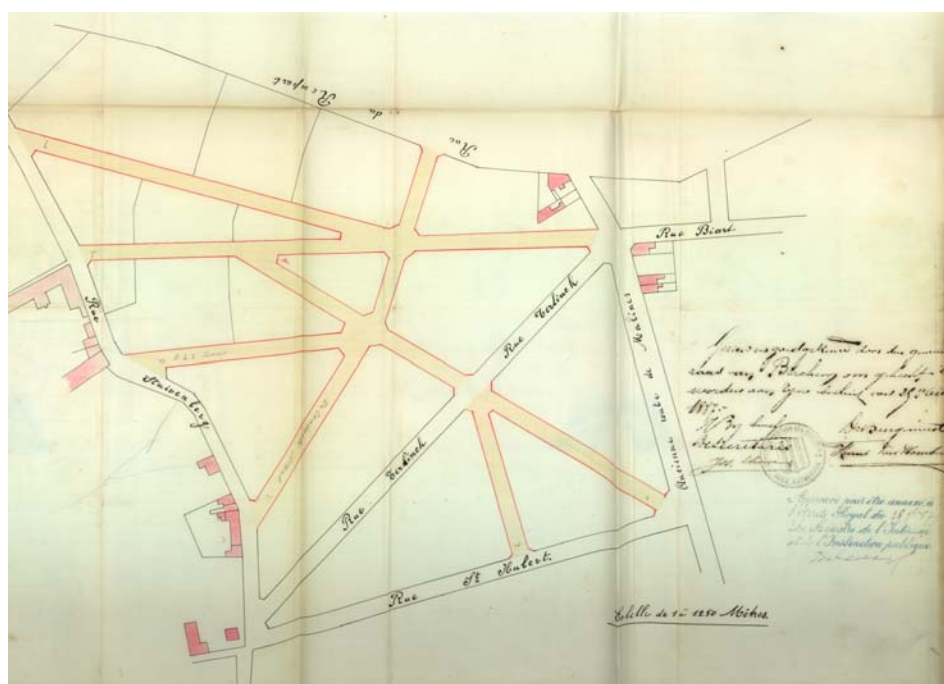
1887
Cable analytique des Arrêtés Royaux du 1er janvier
jusqu'au 31 mai 1887

N ^o de l'Arrêté	Date des Arrêtés Royaux	Ville, Commune, portances qui le touchent	Provenance	Sommaire
14777	21 janvier	Très particulière	Liège	Proclamation pour l'adoption de la loi de la délimitation de la commune.
14740	21	Horreux	Liège	Proclamation pour l'adoption de la loi de la délimitation de la commune.
14738	21	André	Liège	Proclamation pour l'adoption de la loi de la délimitation de la commune.
14719	12	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14661	12	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14633	10	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14535	27	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14529	27	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14541	31	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14532	31	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14514	7	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14516	7	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14524	7	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14511	7	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14501	9	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14509	12	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14500	12	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14491	12	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14483	14	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14475	14	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14461	14	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14456	14	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14442	14	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14433	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14418	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14403	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14386	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14374	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14366	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14358	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14350	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14342	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14334	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14326	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14318	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14310	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14302	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14294	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14286	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14278	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14270	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14262	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14254	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14246	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14238	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14230	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14222	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14214	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14206	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14198	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14190	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14182	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14174	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14166	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14158	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14150	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14142	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14134	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14126	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14118	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14110	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14102	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14094	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14086	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14078	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14070	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14062	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14054	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14046	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14038	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14030	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14022	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14014	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14006	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.
14000	21	Liège	Liège	Arrêté de la commune de la commune de la commune.

Vooraan in elke band biedt een lijst een overzicht van de besluiten.

De bij de koninklijke besluiten opgenomen kaarten documenteren de (soms in verschillende stadia georganiseerde) aanleg van straten. Verder zijn er ook talloze besluiten terug te vinden met betrekking tot waterlopen en wateringen.

De door de Hoge Koninklijke Commissarissen goedgekeurde rooilijnplannen geven onder meer een indicatie van de tijdens de Eerste Wereldoorlog aangerichte schade.

INVENTARIS

I. DIENST DER PROVINCIE- EN GEMEENTEZAKEN (1836-1848)

De Dienst der Provincie en Gemeentezaken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken was vanaf de afkondiging van de Gemeentewet in 1836 tot de oprichting van een afzonderlijke Dienst der Gemeentewegen in 1848 onder meer verantwoordelijk voor het beleid inzake de lokale wegen en waterwegen. Voor meer informatie, zie de Algemene Beschrijving van het Bestand.

1. KONINKLIJKE BESLUITEN (EN BIJLAGEN)

De in deze rubriek vermelde archiefbescheiden worden bewaard in een ander bestand. Zie: MARÉCHAL G., *Ministerie van Binnenlandse Zaken: overzicht van koninklijke besluiten neergelegd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken (Provincie- en Gemeentezaken, Burgerwacht en Militie, benoemingen)*, Brussel, 2003.

- Koninklijke besluiten inzake provincie- en gemeentezaken, met inbegrip van de buurtwegen.
1836-1845.
Zie nr. 19-70 van bovenvermelde inventaris.
- april 1836 - juni 1836.
Zie nr. 19 van bovenvermelde inventaris.
- juli 1836 - sep. 1836.
Zie nr. 20 van bovenvermelde inventaris.
- okt. 1836.
Zie nr. 21 van bovenvermelde inventaris.
- nov. 1836.
Zie nr. 22 van bovenvermelde inventaris.
- dec. 1836.
Zie nr. 23 van bovenvermelde inventaris.
- mrt. 1837.
Zie nr. 24 van bovenvermelde inventaris.
- apr. 1837 - mei 1837.
Zie nr. 25 van bovenvermelde inventaris.
- juni 1837.
Zie nr. 26 van bovenvermelde inventaris.
- juli 1837 - aug. 1837.
Zie nr. 27 van bovenvermelde inventaris.
- sept. 1837.
Zie nr. 28 van bovenvermelde inventaris.
- okt. 1837.
Zie nr. 29 van bovenvermelde inventaris.

--- nov. 1837.
Zie nr. 30 van bovenvermelde inventaris.
--- dec. 1837.
Zie nr. 31 van bovenvermelde inventaris.
--- jan. 1838 - feb. 1838.
Zie nr. 32 van bovenvermelde inventaris.
--- mrt. 1838 - apr. 1838.
Zie nr. 33 van bovenvermelde inventaris.
--- mei 1838 - juni 1838.
Zie nr. 34 van bovenvermelde inventaris.
--- juli 1838 - aug. 1838.
Zie nr. 35 van bovenvermelde inventaris.
--- sept. 1838 - okt. 1838.
Zie nr. 36 van bovenvermelde inventaris.
--- nov. 1838 - dec. 1838.
Zie nr. 37 van bovenvermelde inventaris.
--- jan. 1839 - mrt. 1839.
Zie nr. 38 van bovenvermelde inventaris.
--- apr. 1839 - jun. 1839.
Zie nr. 39 van bovenvermelde inventaris.
--- juli 1839 - sep. 1839.
Zie nr. 40 van bovenvermelde inventaris.
--- apr. 1840 - jun. 1840.
Zie nr. 41 van bovenvermelde inventaris.
--- jul. 1840 - sep. 1840.
Zie nr. 42 van bovenvermelde inventaris.
--- okt. 1840 - dec. 1840.
Zie nr. 43 van bovenvermelde inventaris.
--- jan. 1841 - mrt. 1841.
Zie nr. 44 van bovenvermelde inventaris.
--- apr. 1841 - jun. 1841.
Zie nr. 45 van bovenvermelde inventaris.
--- juli. 1841 - sep. 1841.
Zie nr. 46 van bovenvermelde inventaris.
--- okt. 1841 - dec. 1841 (enkel de rug van de boekband).
Zie nr. 47 van bovenvermelde inventaris.
--- jan. 1842 - mrt. 1842.
Zie nr. 48 van bovenvermelde inventaris.
--- apr. 1842 - jun. 1842.
Zie nr. 49 van bovenvermelde inventaris.
--- juli 1842 - sep. 1842.
Zie nr. 50 van bovenvermelde inventaris.
--- okt. 1842 - nov. 1842.
Zie nr. 51 van bovenvermelde inventaris.
--- dec. 1842.
Zie nr. 52 van bovenvermelde inventaris.
--- jan. 1843.
Zie nr. 53 van bovenvermelde inventaris.
--- febr. 1843 - mrt. 1843.
Zie nr. 54 van bovenvermelde inventaris.
--- apr. 1843 - mei 1843.
Zie nr. 55 van bovenvermelde inventaris.

- juni 1843 - juli 1843.
Zie nr. 56 van bovenvermelde inventaris.
- aug. 1843.
Zie nr. 57 van bovenvermelde inventaris.
- okt. 1843 - nov. 1843.
Zie nr. 58 van bovenvermelde inventaris.
- dec. 1843.
Zie nr. 59 van bovenvermelde inventaris.
- jan. 1844 - feb. 1844.
Zie nr. 60 van bovenvermelde inventaris.
- mrt. 1844 - apr. 1844.
Zie nr. 61 van bovenvermelde inventaris.
- mei 1844 - juni 1844.
Zie nr. 62 van bovenvermelde inventaris.
- juli 1844 - aug. 1844.
Zie nr. 63 van bovenvermelde inventaris.
- sept. 1844 - okt. 1844.
Zie nr. 64 van bovenvermelde inventaris.
- nov. 1844 - dec. 1844.
Zie nr. 65 van bovenvermelde inventaris.
- jan. 1845 - feb. 1845.
Zie nr. 66 van bovenvermelde inventaris.
- mei 1845 - juni 1845.
Zie nr. 67 van bovenvermelde inventaris.
- aug. 1845 - sep. 1845.
Zie nr. 68 van bovenvermelde inventaris.
- 04 okt. 1845 - 20 okt. 1845.
Zie nr. 69 van bovenvermelde inventaris.
- 15 okt. 1845, 20 okt. 1845 - dec. 1845.
Zie nr. 70 van bovenvermelde inventaris.

2. KAARTEN IN BIJLAGE BIJ KONINKLIJKE BESLUITEN

Niet alle kaarten werden mee ingebonden met de desbetreffende besluiten.

- Zie nrs. 246, 249, 250 en 254 van deze inventaris.

II. DIENST DER GEMEENTEWEGEN (1848-1903)

De Dienst der Gemeentewegen was vanaf zijn oprichting in 1848 tot een ingrijpende reorganisatie bij de aanvang van de 20ste eeuw (officieel in 1906, maar afgaande op de archiefvorming al eerder, in 1903) verantwoordelijk voor het beleid inzake de lokale wegen en waterwegen. Deze dienst vormde aanvankelijk een onderdeel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, maar werd in 1888 overgeheveld naar het Ministerie van Landbouw. Voor meer informatie, zie de Algemene Beschrijving van het Bestand.

1. KONINKLIJKE BESLUITEN (EN BIJLAGEN)

- 1-223. "Voirie Vicinale", koninklijke besluiten inzake de buurtwegen.
1848-1903. 223 banden
- 1. 17 mrt. 1848 - 01 juni 1848 (nr. 220-529).
- 2. 08 juni 1848 - 28 okt. 1848 (nr. 530-843).

3. 28 okt. 1848 - 25 mrt. 1849 (nr. 844-1043).
4. 21 mrt. 1849 - 09 juli 1849 (nr. 1044-1270).
5. 09 juli 1849 - 31 okt. 1849 (nr. 1271-1500).
6. 31 okt. 1849 - 24 jan. 1850 (nr. 1501-1603).
7. 23 jan. 1850 - 25 mrt. 1850 (nr. 1604-1700).
8. 09 apr. 1850 - 16 juli 1850 (nr. 1701-1804).
9. 16 juli 1850 - 27 aug. 1850 (nr. 1805-1900).
10. 31 aug. 1850 - 30 okt. 1850 (nr. 1901-1968).
11. 30 okt. 1850 - 16 jan. 1851 (nr. 1969-2100).
12. 15 jan. 1851 - 13 mrt. 1851 (nr. 2101-2189).
13. 13 mrt. 1851 - 10 mei 1851 (nr. 2190-2300).
14. 12 mei 1851 - 25 aug. 1851 (nr. 2301-2500).
15. 25 apr. 1851 - 23 okt. 1851 (nr. 2501-2604).
16. 30 okt. 1851 - 31 dec. 1851 (nr. 2605-2700).
Lacune: de koninklijke besluiten nr. 2701-2900 ontbreken.
17. 30 apr. 1852 - 02 aug. 1852 (nr. 2901-3073).
18. 21 jan. 1852 - 30 apr. 1852 (nr. 2701-2900).
19. 02 aug. 1852 - 30 okt. 1852 (nr. 3074-3204).
20. 30 okt. 1852 - 09 jan. 1853 (nr. 3205-3275).
21. 09 jan. 1853 - 14 apr. 1853 (nr. 3276-3382).
22. 25 apr. 1853 - 15 juli 1853 (nr. 3383-3503).
23. 15 juli 1852 - 24 sep. 1853 (nr. 3504-3574).
24. 24 sep. 1853 - 31 dec. 1853 (nr. 3684-3718).
25. 09 jan. 1854 - 02 mrt. 1854 (nr. 3648-3718).
26. 02 mrt. 1854 - 10 apr. 1854 (nr. 3719-3754).
27. 10 apr. 1854 - 15 mei 1854 (nr. 3755-3796).
28. 15 mei 1854 - 18 juli 1854 (nr. 3797-3896).
29. 18 juli 1854 - 14 aug. 1854 (nr. 3897-3924).
30. 14 aug. 1854 - 10 okt. 1854 (nr. 3925-3975bis).
31. 02 okt. 1854 - 31 dec. 1854 (nr. 3976-4056bis).
32. 08 jan. 1855 - 20 feb. 1855 (nr. 4057-4103).
33. 28 feb. 1855 - 31 mei 1855 (nr. 4104-4164).
34. 31 mei 1855 - 30 juli 1855 (nr. 4165-4219).
35. 30 juli 1855 - 05 okt. 1855 (nr. 4220-4267).
36. 05 okt. 1855 - 31 dec. 1855 (nr. 4268-4349).
37. 30 jan. 1856 - 09 apr. 1856 (nr. 4350-4421).
38. 09 apr. 1856 - 09 mei 1856 (nr. 4422-4444).
39. 09 mei 1856 - 30 juni 1856 (nr. 4445-4497).
40. 30 juni 1856 - 25 sep. 1856 (nr. 4498-4558).
41. 25 sep. 1856 - 03 nov. 1856 (nr. 4559-4588).
42. 10 nov. 1856 - 22 dec. 1856 (nr. 4589-4628).
43. 08 jan. 1857 - 09 apr. 1857 (nr. 4626-4689).
44. 09 apr. 1857 - 15 mei 1857 (nr. 4690-4719).
45. 15 mei 1857 - 30 juni 1857 (nr. 4720-4773).
46. 07 juni 1857 - 31 aug. 1857 (nr. 4774-4811).
47. 31 aug. 1857 - 09 nov. 1857 (nr. 4812-4867).
48. 09 nov. 1857 - 31 dec. 1857 (nr. 4868-4905).
49. 16 jan. 1858 - 19 mrt. 1858 (nr. 4906-4959).

50. 30 mrt. 1858 - 18 mei 1858 (nr. 4960-5002).
51. 18 mei 1858 - 23 aug. 1858 (nr. 5003-5071).
52. 23 aug. 1858 - 03 nov. 1858 (nr. 5011-5124).
53. 03 nov. 1858 - 13 nov. 1858 (nr. 5125-5137).
54. 13 nov. 1858 - 27 dec. 1858 (nr. 5138-5160).
55. 10 jan. 1859 - 24 feb. 1859 (nr. 5161-6011).
56. 02 mrt. 1859 - 28 apr. 1859 (nr. 6012-6062).
57. 28 apr. 1859 - 03 aug. 1859 (nr. 6063-6137).
58. 10 aug. 1859 - 07 nov. 1859 (nr. 6138-6201).
59. 07 nov. 1859 - 28 nov. 1859 (nr. 6202-6235).
60. 06 dec. 1859 - 31 dec. 1859 (nr. 6236-6258).
61. 01 jan. 1860 - 16 feb. 1860 (nr. 1-52).
62. 16 feb. 1860 - 23 apr. 1860 (nr. 53-106).
63. 23 apr. 1860 - 16 juni 1860 (nr. 107-159).
64. 04 juli 1860 - 27 juli 1860 (nr. 160-204).
65. 31 juli 1860 - 31 okt. 1860 (nr. 205-278).
66. 31 okt. 1860 - 01 dec. 1860 (nr. 279-311).
67. 11 dec. 1860 - 31 dec. 1860 (nr. 312-349).
68. 08 jan. 1861 - 04 mrt. 1861 (nr. 350-388).
69. 06 mrt. 1861 - 30 apr. 1861 (nr. 389-431).
70. 04 mei 1861 - 15 juni 1861 (nr. 432-462).
71. 15 juni 1861 - 11 aug. 1861 (nr. 463-500).
72. 11 aug. 1861 - 04 okt. 1861 (nr. 501-544).
73. 04 okt. 1861 - 25 okt. 1861 (nr. 544-579).
74. 28 okt. 1861 - 31 dec. 1861 (nr. 580-626).
75. 01 jan. 1862 - 31 mrt. 1862 (nr. 627-697).
76. 07 apr. 1862 - 15 juli 1862 (nr. 696-786).
77. 01 aug. 1862 - 27 sep. 1862 (nr. 787-847).
78. 06 okt. 1862 - 29 nov. 1862 (nr. 848-901).
79. 01 dec. 1862 - 31 dec. 1862 (nr. 902-937).
80. 05 jan. 1863 - 31 mrt. 1863 (nr. 938-1047).
81. 07 apr. 1863 - 05 mei 1863 (nr. 1048-1081).
82. 07 mei 1863 - 29 mei 1863 (nr. 1082-1107).
83. 03 juni 1863 - 29 juni 1863 (nr. 1108-1131).
84. 03 juli 1863 - 29 juli 1863 (nr. 1132-1152).
85. 07 aug. 1863 - 31 dec. 1863 (nr. 1153-1238).
86. 11 jan. 1864 - 31 mrt. 1864 (nr. 1239-1310).
87. 05 apr. 1864 - 28 mei 1864 (nr. 1311-1345).
88. 01 juni 1864 - 25 juni 1864 (nr. 1346 - 1369).
89. 02 juli 1864 - 30 sep. 1864 (nr. 1370-1441).
90. 03 okt. 1864 - 31 dec. 1864 (nr. 1442-1517).
91. 07 jan. 1865 - 18 apr. 1865 (nr. 1518-1602).
92. 01 mrt. 1865 - 27 juli 1865 (nr. 1603-1655).
93. 01 aug. 1865 - 28 sep. 1865 (nr. 1666-1720).
94. 04 okt. 1865 - 30 dec. 1865 (nr. 1721-1788).
95. 13 jan. 1866 - 31 mrt. 1866 (nr. 1789-1831).
96. 02 apr. 1866 - 30 juli 1866 (nr. 1832-1889).
97. 09 aug. 1866 - 27 sep. 1866 (nr. 1890-1940).

98. 03 okt. 1866 - 31 dec. 1866 (nr. 1941-1992).
99. 04 jan. 1867 - 29 mrt. 1867 (nr. 1993-2047).
100. 05 apr. 1867 - 25 juli 1867 (nr. 2048-2090).
101. 01 aug. 1867 - 27 dec. 1867 (nr. 2091-2184).
102. 02 jan. 1868 - 30 apr. 1868 (nr. 2185-2276).
103. 01 mei 1868 - 31 juli 1868 (nr. 2277-2357).
104. 06 aug. 1868 - 30 sep. 1868 (nr. 2358-2410).
105. 06 okt. 1868 - 31 dec. 1868 (nr. 2411-2503).
106. 12 jan. 1869 - 24 mrt. 1869 (nr. 2504-2566).
107. 03 apr. 1869 - 29 juni 1869 (nr. 2567-2639).
108. 02 juli 1869 - 28 okt. 1869 (nr. 2640-2724).
109. 03 nov. 1869 - 31 dec. 1869 (nr. 2725-2782).
110. 05 jan. 1870 - 30 mrt. 1870 (nr. 2783-2848).
111. 02 apr. 1870 - 30 dec. 1870 (nr. 2849-3028).
112. 04 jan. 1871 - 27 juni 1871 (nr. 3029-3140).
113. 03 juli 1871 - 30 dec. 1871 (nr. 3141-3275).
114. 01 jan. 1872 - 15 juni 1872 (nr. 1-99).
115. 15 juni 1872 - 31 dec. 1872 (nr. 100-207).
116. 03 jan. 1873 - 23 apr. 1873 (nr. 1-79).
117. 23 apr. 1873 - 30 sep. 1873 (nr. 80-175).
118. 06 okt. 1873 - 31 dec. 1873 (nr. 176-233).
119. 01 jan. 1874 - 27 juni 1874 (nr. 1-135).
120. 27 juni 1874 - 11 aug. 1874 (nr. 136-176).
121. 12 aug. 1874 - 12 nov. 1874 (nr. 177-277).
122. 13 nov. 1874 - 31 dec. 1874 (nr. 228-269).
123. 01 jan. 1875 - 31 mei 1875 (nr. 1-46).
124. 01 juni 1875 - 14 juli 1875 (nr. 1-46).
125. 15 juli 1875 - 31 okt. 1875 (nr. 1-74).
126. 01 nov. 1875 - 31 dec. 1875 (nr. 1-62).
127. 01 jan. 1876 - 31 mrt. 1876 (nr. 1-69).
128. 01 apr. 1876 - 31 juli 1876 (nr. 1-74).
129. 01 aug. 1876 - 31 okt. 1876 (nr. 1-66).
130. 01 nov. 1876 - 31 dec. 1876 (nr. 1-68).
131. 01 jan. 1877 - 01 mei 1877 (nr. 1-72).
132. 01 mei 1877 - 06 juli 1877 (nr. 1-65).
133. 12 juli 1877 - 07 sep. 1877 (nr. 1-52).
134. 08 sep. 1877 - 31 dec. 1877 (nr. 1-70).
135. 01 jan. 1878 - 01 juni 1878 (nr. 1-86).
136. 01 juni 1878 - 17 dec. 1878 (nr. 1-119).
137. 08 jan. 1879 - 29 apr. 1879 (nr. 1-62).
138. 07 mei 1879 - 31 juli 1879 (nr. 1-56).
139. 11 aug. 1879 - 31 dec. 1879 (nr. 1-83).
140. 14 jan. 1880 - 31 mrt. 1880 (nr. 1-52).
141. 10 apr. 1880 - 25 juni 1880 (nr. 1-65).
142. 02 juli 1880 - 31 dec. 1880 (nr. 1-80).
143. 06 jan. 1881 - 25 mei 1881 (nr. 1-61).
144. 07 juni 1881 - 26 aug. 1881 (nr. 1-57).
145. 01 sep. 1881 - 31 dec. 1881 (nr. 1-72).

- 146. 06 jan. 1882 - 30 mei 1882 (nr. 1-83).
- 147. 05 juni 1882 - 31 aug. 1882 (nr. 1-76).
- 148. 08 sep. 1882 - 30 dec. 1882 (nr. 1-83).
- 149. 05 jan. 1883 - 12 juni 1883 (nr. 1-106).
- 150. 04 juli 1883 - 27 dec. 1883 (nr. 1-11).
- 151. 09 jan. 1884 - 09 juni 1884 (nr. 1-114).
- 152. 07 juli 1884 - 31 dec. 1884 (nr. 1-114).
- 153. 09 jan. 1885 - 21 juli 1885 (nr. 1-91).
- 154. 03 aug. 1885 - 22 dec. 1885 (nr. 1-101).
- 155. 05 jan. 1886 - 30 jan. 1886 (nr. 1-13).
- 156. 01 feb. 1886 - 28 juni 1886 (nr. 1-127).
- 157. 09 aug. 1886 - 31 dec. 1886 (nr. 1-102).
- 158. 01 jan. 1887 - 31 mei 1887 (nr. 1-115).
- 159. 31 mei 1887 - 31 aug. 1887 (nr. 1-57).
- 160. 02 sep. 1887 - 31 dec. 1887 (nr. 1-174).
- 161. 11 jan. 1888 - 23 apr. 1888 (nr. 1-79).
- 162. 24 apr. 1888 - 30 juni 1888 (nr. 1-42).
- 163. 03 juli 1888 - 31 dec. 1888 (nr. 1-121).
- 164. 01 jan. 1889 - 16 mei 1889 (nr. 1-82).
- 165. 17 mei 1889 - 17 aug. 1887 (nr. 1-131).
- 166. 18 aug. 1889 - 31 dec. 1889 (nr. 1-79).
- 167. 01 jan. 1890 - 31 mei 1890 (nr. 1-109).
- 168. 01 juni 1890 - 31 aug. 1890 (nr. 1-92).
- 169. 01 sep. 1890 - 31 dec. 1890 (nr. 1-93).
- 170. 01 jan. 1891 - 31 mei 1891 (nr. 1-71).
- 171. 01 juni 1891 - 31 aug. 1891 (nr. 72-117).
- 172. 01 sep. 1891 - 31 dec. 1891 (nr. 118-203).
- 173. 01 jan. 1892 - 27 apr. 1892 (nr. 1-75).
- 174. 03 mei 1892 - 31 aug. 1892 (nr. 76-187).
- 175. 01 sep. 1892 - 31 dec. 1892 (nr. 188-273).
- 176. 01 jan. 1893 - 24 apr. 1893 (nr. 1-69).
- 177. 01 mei 1893 - 28 aug. 1893 (nr. 1-107).
- 178. 01 sep. 1893 - 31 dec. 1893 (nr. 1-88).
- 179. 01 jan. 1894 - 31 mrt. 1894 (nr. 1-61).
- 180. 01 apr. 1894 - 31 mei 1894 (nr. 62-108).
- 181. 01 juni 1894 - 28 aug. 1894 (nr. 109-187).
- 182. 10 sep. 1894 - 31 okt. 1894 (nr. 188-249).
- 183. 01 nov. 1894 - 31 dec. 1894 (nr. 250-281).
- 184. 01 jan. 1895 - 30 apr. 1895 (nr. 1-69).
- 185. 01 mei 1895 - 30 juli 1895 (nr. 70-126).
- 186. 01 aug. 1895 - 31 okt. 1895 (nr. 128-178).
- 187. 03 nov. 1895 - 31 dec. 1895 (nr. 179-216).
- 188. 01 jan. 1896 - 31 mei 1896 (nr. 1-59).
- 189. 01 juni 1896 - 20 sep. 1896 (nr. 60-125).
- 190. 26 sep. 1896 - 31 dec. 1896 (nr. 126-175).
- 191. 01 jan. 1897 - 30 juni 1897 (nr. 1-103).
- 192. 01 juli 1897 - 30 sep. 1897 (nr. 104-164).
- 193. 01 okt. 1897 - 31 dec. 1897 (nr. 165-232).

- 194. 01 jan. 1898 - 10 mrt. 1898 (nr. 1-59).
- 195. 21 mrt. 1898 - 17 apr. 1898 (nr. 60-87).
- 196. 05 mei 1898 - 31 mei 1898 (nr. 88-130).
- 197. 07 juni 1898 - 22 aug. 1898 (nr. 131-197).
- 198. 27 aug. 1898 - 28 okt. 1898 (nr. 180-237).
- 199. 28 nov. 1898 - 31 dec. 1898 (nr. 238-283).
- 200. 01 jan. 1899 - 28 feb. 1899 (nr. 1-18).
- 201. 01 mrt. 1899 - 20 apr. 1899 (nr. 49-86).
- 202. 20 apr. 1899 - 31 mei 1899 (nr. 49-86).
- 203. 01 juni 1899 - 15 juli 1899 (nr. 87-111).
- 204. 16 juli 1899 - 15 sep. 1899 (nr. 112-162).
- 205. 16 sep. 1899 - 31 okt. 1899 (nr. 216-248).
- 206. 01 nov. 1899 - 31 dec. 1899 (nr. 249-290).
- 207. 01 jan. 1900 - 31 mrt. 1900 (nr. 1-50).
- 208. 01 apr. 1900 - 31 mei 1900 (nr. 51-97).
- 209. 01 juni 1900 - 31 aug. 1900 (nr. 98-165).
- 210. 01 sep. 1900 - 31 okt. 1900 (nr. 166-223).
- 211. 01 nov. 1900 - 31 dec. 1900 (nr. 224-269).
- 212. 01 jan. 1901 - 20 mrt. 1901 (nr. 1-48).
- 213. 22 mrt. 1901 - 14 mei 1901 (nr. 49-111).
- 214. 18 mei 1901 - 08 juli 1901 (nr. 112-152).
- 215. 24 juli 1901 - 15 okt. 1901 (nr. 153-222).
- 216. 22 okt. 1901 - 31 dec. 1901 (nr. 223-264).
- 217. 01 jan. 1902 - 28 feb. 1902 (nr. 1-51).
- 218. 01 mrt. 1902 - 30 apr. 1902 (nr. 52-101).
- 219. 01 mei 1902 - 30 juni 1902 (nr. 102-146).
- 220. 05 juni 1902 - 31 juli 1902 (nr. 147-188).
- 221. 02 aug. 1902 - 04 sep. 1902 (nr. 189-236).
- 222. 06 sep. 1902 - 09 nov. 1902 (nr. 237-301).
- 223. 10 nov. 1902 - 31 dec. 1902 (nr. 302-347).
- 224-235. Koninklijke besluiten betreffende de toelagen voor werken aan buurtwegen en
saneringswerken via buitengewone kredieten.
1856-1886. 12 banden
- 224. 1856 (nr. 1-201).
- 225. 1857 (nr. 1-52), 1858 (nr. 1-54) en 1859 (nr. 1-228).
- 226. 1860 (nr. 1-133) en 1861 (nr. 1-60).
- 227. 1862 (nr. 1-73), 1863 (nr. 1-74) en 1864 (nr. 1-77).
- 228. 1865 (nr. 1-82) en 1866 (nr. 1-185).
- 229. 1867 (nr. 1-101) en 1868 (nr. 1-91).
- 230. 1869 (nr. 1-64), 1870 (nr. 1-64) en 1871 (nr. 1-40).
- 231. 1872 (nr. 1-39), 1873 (nr. 1-47) en 1874 (nr. 1-45).
- 232. 1875 (nr. 1-41), 1876 (nr. 1-44) en 1877 (nr. 1-36).
- 233. 1878-1880 (nr. 1-117).
- 234. 1881-1883 (nr. 1-126).
- 235. 1884-1886 (nr. 1-132).

- 236-239. Koninklijke besluiten betreffende de toelagen voor werken aan buurtwegen, hygiëne en waterlopen via gewone kredieten.
1887-1901. 4 banden
236. 1887-1890 (nr. 1-143).
237. 1891-1894 (nr. 1-140).
238. 1895 (nr. 1-48) en 1896-1897 (nr. 1-113).
239. 1898-1901 (nr. 1-164).
- 240-243. Koninklijke besluiten betreffende de toelagen voor werken aan buurtwegen, hygiëne en waterlopen via buitengewone kredieten.
1879-1901. 3 banden
240. 15 apr. 1880 - 20 apr. 1883 (nr. 1-66).
241. 16 aug. 1889 - 21 dec. 1891 (nr. 1-84).
242. 13 okt. 1891 - 20 okt. 1894 (nr. 1-81).
243. Koninklijke besluiten betreffende de toelagen voor werken aan buurtwegen en waterlopen via buitengewone kredieten.
1899-1908. 1 band
- 244-245. Koninklijke besluiten betreffende de toelagen voor werken aan buurtwegen en hygiëne.
1901-1906. 2 banden
244. 1901-1903.
245. 1904-1906.

2. KAARTEN IN BIJLAGE BIJ KONINKLIJKE BESLUITEN

Niet alle kaarten werden mee ingebonden met de desbetreffende besluiten.

246. Provincie Antwerpen.
1836-1851. 1 pak
247. Provincie Antwerpen.
1869-1873. 1 pak
248. Provincie Brabant.
1861-1868. 1 pak
249. Provincie West-Vlaanderen.
1840-1901. 1 pak
250. Provincie West-Vlaanderen.
1847-1854. 1 pak
251. Provincie West-Vlaanderen.
1880-1888. 1 pak
252. Provincie Oost-Vlaanderen.
1854-1860. 1 pak
253. Provincie Oost-Vlaanderen
1872-1874. 1 pak
254. Provincie Limburg.
1843-1849. 1 pak

3. DOSSIERS

De in deze rubriek vermelde archiefbescheiden worden bewaard in een ander bestand. Zie: DEPOORTERE R., *Inventaire des archives du Ministère de l'Intérieur. Première série (ancien fonds)*, Brussel, 1995.

- Dossiers inzake de stadswegen.
1848-1898.
Zie nr. 10-14 van bovenvermelde inventaris.
- Laken [Laeken], Koninginnelaan.
1851-1858 (met retroacta, 1814).
Zie nr. 10 van bovenvermelde inventaris.
- Brussel [Bruxelles], Louizalaan.
1848-1858.
Zie nr. 11 van bovenvermelde inventaris.
- Koekelberg, park.
1868-1897.
Zie nr. 12 van bovenvermelde inventaris.
- Sint-Gillis [Saint-Gilles], park.
1875-1880.
Zie nr. 13 van bovenvermelde inventaris.
- Brussel [Bruxelles], Tervurenlaan.
1894-1898.
Zie nr. 14 van bovenvermelde inventaris.

III. BESTUUR DER GEMEENTEWEGEN (1903-1939)

De Dienst der Gemeentewegen werd bij de aanvang van de 20ste eeuw (afgaande op de archiefvorming mogelijk al in 1903) omgevormd tot het Bestuur der Gemeentewegen, onder leiding geplaatst van een Bestuurder en verder onderverdeeld in een Dienst der Buurtwegen, waterlopen en wateringen enerzijds en een Dienst der Stadswegen anderzijds. Deze opdeling in diensten verdwijnt al gauw weer, maar opnieuw lijkt de archiefvorming erop te wijzen dat deze in de praktijk toch bleef bestaan. Het Bestuur werd vervolgens in 1929 overgeheveld naar het Ministerie van Openbare Werken, met uitzondering van de Landelijke Waterdienst, die verantwoordelijk was voor het toezicht op de waterlopen en de wateringen en onder het Ministerie van Landbouw bleef ressorteren. Voor meer informatie, zie de Algemene Beschrijving van het Bestand.

A. ALGEMENE BESTUURDER

- 255. Dossier R/10 inzake de Hoge Koninklijke Commissarissen van de Dienst der Verwoeste Gewesten.
1919-1926. 1 pak
- 256. Dossier R/10 inzake de "aangenomen gemeenten" van de Dienst der Verwoeste Gewesten.
1919-1921. 1 pak
- 257. Dossier R/10 inzake het behoud van de wegen aangelegd door de legers.
1923-1930. 1 pak

B. DIENST DER BUURTWEGEN, WATERLOPEN EN WATERINGEN

1. INDICATEURS

- 258-266. "Voirie Vicinale (Travaux d'améliorations)", indicateurs.
1918-1936. 9 delen
258. V1, provincie Antwerpen.
259. V2, provincie Brabant.
260. V3, provincie West-Vlaanderen.
261. V4, provincie Oost-Vlaanderen.
262. V6, provincie Luik [Liège].
263. V6, provincie Henegouwen [Hainaut].
264. V7, provincie Limburg.
265. V8, provincie Luxemburg [Luxembourg].
266. V9, provincie Namen [Namur].

2. KONINKLIJKE BESLUITEN (EN BIJLAGEN)

- 267-287. "Voirie vicinale, cours d'eau et wateringues", koninklijke besluiten inzake de
buurtwegen, waterlopen en wateringen.
1903-1913. 21 banden
267. 1903 (nr. 1-106).
Sommige koninklijke besluiten inzake de buurtwegen uit 1903 bevinden zich in de reeks
koninklijke besluiten inzake de stadswegen. Zie inventarisnummers 311 en 312.
268. 1904 (nr. 1-62).
269. 1904 (nr. 63-103).
270. 13 jan. 1905 - 10 juni 1905.
271. 10 juni 1905 - 23 sep. 1905.
272. 23 sep. 1905 - 15 jan. 1906.
273. 15 jan. 1906 - 21 mei 1906.
274. 28 mei 1906 - 18 dec. 1906 (nr. 1-82).
275. 02 jan. 1907 - 30 juni 1907 (nr. 1-63).
276. 07 juli 1907 - 21 dec. 1907 (nr. 1-58).
277. 1908 (nr. 1-53).
278. 1908 (nr. 54-90).
279. 1909 (nr. 1-97).
280. 05 jan. 1910 - 03 juli, 05 aug. 1910 (nr. 1-94)
281. 08 juli 1910 - 31 dec. 1910.
282. 01 jan. 1911 - 28 mei 1911 (nr. 1-37).
283. 06 juni 1911 - 30 juni 1911 (nr. 38-49).
284. 11 jan. 1912 - 30 dec. 1912 (nr. 1-70).
285. 09 jan. 1913 - 30 juni 1913 (nr. 1-51).
286. 03 juli 1913 - 21 sep. 1913 (nr. 52-84).
287. 03 okt. 1913 - 11 dec. 1913.
288. "Divers", koninklijke besluiten betreffende de buurtwegen.
1919-1933. 1 pak
Deze koninklijke besluiten hebben betrekking op de aantekening van beroep tegen een beslissing
van de bestendige deputatie, de heffing van bijzondere belastingen bij beschadiging en de
machtiging tot onteigening.

289. Koninklijke besluiten betreffende de subsidies voor werken aan buurtwegen, waterlopen en wateringen.
1907-1912. 1 band

C. DIENST DER STADSWEGEN

1. INDICATEURS

a. 1903-1928

- 290-292. "Voirie urbaine", indicateurs (chronologisch).
1903-1913. 3 delen
290. 1903-1908.
291. 1908-1914, 1919-1925.
292. 1914-1928.
293. Indicateur (alfabetisch op gemeente).
1903-1923. 1 deel
294. Indicateur (alfabetisch op correspondent).
1926-1928. 1 deel

b. 1928-1939

- 295-309. Indicateurs (alfabetisch op provincie, daarbinnen op gemeente).
1928-1939. 15 delen
295. 1, provincie Antwerpen.
296. 2, provincie Brabant, A-OIR.
297. 2, provincie Brabant, OIS-Z.
Bevat ook gegevens met betrekking tot Brussel.
298. 3, provincie West-Vlaanderen, A-WES.
299. 3, provincie West-Vlaanderen, WES-Z.
Bevat ook gegevens met betrekking tot Roeselare.
300. 4, provincie Oost-Vlaanderen, A-SCHE.
301. 4, provincie Oost-Vlaanderen, SCHE-Z.
Bevat ook gegevens met betrekking tot Gent, Ronse, Aalst, Gentbrugge, Maldegem en Sint-Niklaas.
302. 5, provincie Henegouwen [Hainaut], A-MAC.
303. 5, provincie Henegouwen [Hainaut], MAF-Z.
Bevat ook gegevens met betrekking tot Corneilles.
304. 6, provincie Luik [Liège], A-VAM.
305. 6, provincie Luik [Liège], WAN-Z.
Bevat ook gegevens met betrekking tot Seraing, Eupen, Luik, Herstal, Jemeppe sur Meuse, Stembert, Chenée, Grivegnée, Heyne Heusay en Jupille.
306. 7, provincie Limburg.
307. 8, provincie Luxemburg [Luxembourg].
308. 9, provincie Namen [Namur], A-VIL.
309. 9, provincie Namen [Namur], VIL-Z.
Bevat ook gegevens met betrekking tot Jambes, Tamines, Auvelais, Rochefort en Andenne.
310. Indicateur "Emprunts-Acquisitions", "Overname van wegen - Reprise de chemins" en "Loi du 1er février 1844 - Wet van 1 februari 1844".
1933-1938. 1 deel

2. KONINKLIJKE BESLUITEN (EN BIJLAGEN)

- 311-529. "Voirie Urbaine", koninklijke besluiten inzake de stadswegen. 219 banden
1903-1939.
311. 07 jan. 1903 - 31 mrt. 1903 (nr. 1-39).
312. 07 apr. 1903 - 18 juni 1903 (nr. 40-91).
313. 20 juni 1903 - 26 aug. 1903 (nr. 92-143).
314. 03 sep. 1903 - 05 okt. 1903 (nr. 144-172).
315. 09 okt. 1903 - 18 nov. 1903 (nr. 173-205).
316. 20 nov. 1903 - 28 dec. 1903 (nr. 206-226).
317. 08 jan. 1904 - 30 mrt. 1904 (nr. 1-33).
318. 20 apr. 1904 (nr. 34-48).
319. 20 apr. 1904 - 22 juni 1904 (nr. 49-73).
320. 24 juni 1904 - 28 juni 1904 (nr. 74-86).
321. 03 juli 1904 - 03 sep. 1904 (nr. 87-116).
322. 03 sep. 1904 - 18 sep. 1904 (nr. 117-148).
323. 18 sep. 1904 - 24 nov. 1904 (nr. 149-179).
324. 24 nov. 1904 - 28 dec. 1904 (nr. 179B-200).
325. 09 jan. 1905 - 28 mrt. 1905 (nr. 1-26).
326. 12 apr. 1905 - 07 mei 1905 (nr. 27-42).
327. 08 mei 1905 - 19 juni 1905 (nr. 43-61).
328. 20 juni 1905 - 18 juli 1905 (nr. 62-87).
329. 29 juli 1905 - 02 sep. 1905 (nr. 88-106).
330. 05 sep. 1905 - 28 okt. 1905 (nr. 107-138).
331. 28 okt. 1905 - 29 dec. 1905 (nr. 139-170).
332. 10 jan. 1906 - 26 febr. 1906 (nr. 1-28).
Lacune: de koninklijke besluiten nr. 29-60 ontbreken.
333. 14 apr. 1906 - 30 apr. 1906 (nr. 61-64).
334. 30 apr. 1906 - 15 juni 1906 (nr. 65-99).
335. 26 juni 1906 - 10 juli 1906 (nr. 100-109).
336. 10 juli 1906 - 28 juli 1906 (nr. 110-116).
337. 04 aug. 1906 - 31 aug. 1906 (nr. 117-143).
338. 03 sep. 1906 - 19 nov. 1906 (nr. 144-195).
339. 23 nov. 1906 - 28 dec. 1906 (nr. 173-194).
340. 02 jan. 1907 - 20 feb. 1907 (nr. 1-27).
341. 25 feb. 1907 - 14 mrt. 1907 (nr. 28-41).
342. 19 mrt. 1907 - 18 apr. 1907 (nr. 41-70).
343. 19 apr. 1907 - 21 mei 1907 (nr. 71-103).
344. 27 mei 1907 - 16 juli 1907 (nr. 104-137).
345. 23 juli 1907 - 26 sep. 1907 (nr. 138-176).
346. 21 okt. 1907 - 20 nov. 1907 (nr. 177-198).
347. 26 nov. 1907 - 23 dec. 1907 (nr. 199-212).
348. 03 jan. 1908 - 04 apr. 1908 (nr. 1-23).
349. 09 apr. 1908 - 23 mei 1908 (nr. 24-41).
350. 10 juni 1908 - 31 dec. 1908 (nr. 42-92).
351. 08 jan. 1908 - 28 mei 1909 (nr. 1-57).
352. 01 juni 1909 - 31 juli 1909 (nr. 58-99).
353. 06 aug. 1909 - 12 nov. 1909 (nr. 100-141).
354. 18 nov. 1909 - 31 dec. 1909 (nr. 142-177).

- 355. 22 jan. 1910 - 15 mrt. 1910 (nr. 1-41).
- 356. 15 mrt. 1910 - 16 mei 1910 (nr. 41-70).
- 357. 16 mei 1910 - 17 juni 1910 (nr. 71-90).
- 358. 17 juni 1910 - 01 aug. 1910 (nr. 91-115).
- 359. 01 aug. 1910 - 25 okt. 1910 (nr. 116-156).
- 360. 03 nov. 1910 - 27 dec. 1910 (nr. 157-185).
- 361. 05 jan. 1911 - 12 mrt. 1911 (nr. 1-36).
- 362. 15 apr. 1911 - 27 mei 1911 (nr. 37-76).
- 363. 01 juni 1911 - 29 juli 1911 (nr. 77-115).
- 364. 05 aug. 1911 - 30 sep. 1911 (nr. 116-150).
- 365. 03 okt. 1911 - 25 nov. 1911 (nr. 151-180).
- 366. 06 dec. 1911 - 31 dec. 1911 (nr. 181-200).
- 367. 11 jan. 1912 - 23 mrt. 1912 (nr. 1-40).
- 368. 23 mrt. 1912 - 25 apr. 1912 (nr. 41-68).
- 369. 30 apr. 1912 - 10 juni 1912 (nr. 69-105).
- 370. 10 juni 1912 - 26 aug. 1912 (nr. 106-144).
- 371. 26 aug. 1912 - 28 okt. 1912 (nr. 145-171).
- 372. 28 okt. 1912 - 30 dec. 1912 (nr. 172-219).
- 373. 09 jan. 1913 - 17 feb. 1913 (nr. 1-33).
- 374. 22 feb. 1913 - 14 apr. 1913 (nr. 34-67).
- 375. 17 apr. 1913 - 29 mei 1913 (nr. 68-97).
- 376. 31 mei 1913 - 03 juli 1913 (nr. 98-128).
- 377. 03 juli 1913 - 16 aug. 1913 (nr. 129-160).
- 378. 25 aug. 1913 - 22 okt. 1913 (nr. 161-190).
- 379. 22 okt. 1913 - 11 nov. 1913 (nr. 191-218).
- 380. 05 jan. 1914 - 18 mrt. 1914 (nr. 1-36).
- 381. 23 mrt. 1914 - 27 apr. 1914 (nr. 37-63).
- 382. 02 mei 1914 - 30 sep. 1914 (nr. 64-116).
- 383. 20 nov. 1918 - 08 mei 1919 (nr. 1-39).
- 384. 12 mei 1919 - 08 sep. 1919 (nr. 40-70).
- 385. 08 sep. 1919 - 31 dec. 1919 (nr. 71-100).
- 386. 30 jan. 1920 - 15 apr. 1920 (nr. 1-30).
- 387. 15 apr. 1920 - 16 aug. 1920 (nr. 31-72).
- 388. 16 aug. 1920 - 05 nov. 1920 (nr. 73-96).
- 389. 05 nov. 1920 - 13 dec. 1920 (nr. 97-130).
- 390. 18 jan. 1921 - 25 mrt. 1921 (nr. 1-31).
- 391. 09 apr. 1921 - 03 juli 1921 (nr. 32-57).
- 392. 03 juli 1921 - 15 dec. 1921 (nr. 58-98).
- 393. 25 jan. 1922 - 07 juni 1922 (nr. 1-33).
- 394. 17 juni 1922 - 02 sep. 1922 (nr. 34-58).
- 395. 02 okt. 1922 - 23 dec. 1922 (nr. 59-95).
- 396. 04 jan. 1923 - 10 mrt. 1923 (nr. 1-33).
- 397. 15 mrt. 1923 - 24 mei 1923 (nr. 34-67).
- 398. 28 mei 1923 - 24 juli 1923 (nr. 68-96).
- 399. 24 juli 1923 - 06 okt. 1923 (nr. 97-133).
- 400. 29 sep. 1923 (*Spécial. Vallée de la Woluwe*)
- 401. 06 okt. 1923 - 20 nov. 1923 (nr. 134-157).
- 402. 20 nov. 1923 - 31 dec. 1923 (nr. 158-181).

- 403. 17 jan. 1924 - 29 feb. 1924 (nr. 1-29).
- 404. 08 mrt. 1924 - 27 mei 1924 (nr. 30-65).
- 405. 02 juni 1924 - 18 aug. 1924 (nr. 66-103).
- 406. 10 sep. 1924 - 22 okt. 1924 (nr. 104-140).
- 407. 27 okt. 1924 - 10 nov. 1924 (nr. 141-156).
- 408. 17 nov. 1924 - 06 dec. 1924 (nr. 157-170).
- 409. 08 dec. 1924 - 31 dec. 1924 (nr. 171-193).
- 410. 12 jan. 1925 - 17 feb. 1925 (nr. 1-25).
- 411. 17 feb. 1925 - 16 mrt. 1925 (nr. 26-44).
- 412. 20 mrt. 1925 - 28 mei 1925 (nr. 45-79).
- 413. 08 juni 1925 - 16 juli 1925 (nr. 79bis-105).
- 414. 18 juli 1925 - 25 aug. 1925 (nr. 106-137).
- 415. 16 nov. 1925 - 05 dec. 1925 (nr. 138-172).
- 416. 05 dec. 1925 - 09 dec. 1925 (nr. 1-38).
- 417. 09 dec. 1925 - 24 dec. 1925 (nr. 173-187).
- 418. 12 jan. 1926 - 20 feb. 1926 (nr. 1-31).
- 419. 22 feb. 1926 - 26 apr. 1926 (nr. 32-67).
- 420. 04 mei 1926 - 15 juni 1926 (nr. 68-99).
- 421. 15 juni 1926 - 11 aug. 1926 (nr. 100-142).
- 422. 24 aug. 1926 - 25 sep. 1926 (nr. 143-178).
- 423. 07 okt. 1926 - 23 okt. 1926 (nr. 179-202).
- 424. 30 okt. 1926 - 28 dec. 1926 (nr. 203-239).
- 425. 19 jan. 1927 - 19 feb. 1927 (nr. 1-33).
- 426. 24 feb. 1927 - 11 apr. 1927 (nr. 34-77).
- 427. 21 apr. 1927 - 21 mei 1927 (nr. 78-104).
- 428. 30 mei 1927 - 04 juli 1927 (nr. 105-150).
- 429. 12 juli 1927 - 16 aug. 1927 (nr. 151-194).
- 430. 20 sep. 1927 - 07 okt. 1927 (nr. 195-227).
- 431. 10 okt. 1927 - 23 nov. 1927 (nr. 228-263).
- 432. 05 dec. 1927 - 27 dec. 1927 (nr. 264-291).
- 433. 17 jan. 1928 - 28 feb. 1928 (nr. 1-46).
- 434. 06 mrt. 1928 - 20 mrt. 1928 (nr. 47-75).
- 435. 26 mrt. 1928 - 20 mei 1928 (nr. 76-125).
- 436. 21 mei 1928 - 05 juni 1928 (nr. 126-160).
- 437. 14 juli 1928 - 03 sep. 1928 (nr. 160bis-199).
- 438. 03 sep. 1928 - 15 sep. 1928 (nr. 200-249).
- 439. 20 sep. 1928 - 23 nov. 1928 (nr. 250-313).
- 440. 03 dec. 1928 - 24 dec. 1928 (nr. 314-346).
- 441. 21 jan. 1929 - 18 feb. 1929 (nr. 1-30).
- 442. 20 feb. 1929 - 18 mrt. 1929 (nr. 31-63).
- 443. 22 mrt. 1929 - 08 mei 1929 (nr. 64-87).
- 444. 13 mei 1929 (nr. 88-100).
- 445. 14 mei 1929 - 05 juni 1929 (nr. 101-128).
- 446. 05 juni 1929 - 25 juli 1929 (nr. 129-174).
- 447. 25 juli 1929 - 04 sep. 1929 (nr. 175-204).
- 448. 06 sep. 1929 - 18 okt. 1929 (nr. 205-248).
- 449. 18 okt. 1929 - 25 nov. 1929 (nr. 249-283).
- 450. 03 dec. 1929 - 05 dec. 1929 (nr. 284-301).

- 451. 05 dec. 1929 - 30 dec. 1929 (nr. 302-326).
- 452. 14 jan. 1930 - 04 mrt. 1930 (nr. 1-49).
- 453. 07 apr. 1930 - 13 mei 1930 (nr. 50-98).
- 454. 21 mei 1930 - 04 aug. 1930 (nr. 99-140).
- 455. 16 aug. 1930 - 23 aug. 1930 (nr. 140B-177).
- 456. 05 sep. 1930 - 30 sep. 1930 (nr. 178-203).
- 457. 06 okt. 1930 - 12 nov. 1930 (nr. 204-228).
- 458. 13 nov. 1930 - 26 dec. 1930 (nr. 229-278).
- 459. 09 jan. 1931 - 20 mrt. 1931 (nr. 1-55).
- 460. 24 mrt. 1931 - 07 apr. 1931 (nr. 56-91).
- 461. 09 apr. 1931 - 19 mei 1931 (nr. 92-113).
- 462. 21 mei 1931 - 09 juni 1931 (nr. 114-162).
- 463. 13 juni 1931 - 07 aug. 1931 (nr. 163-204).
- 464. 02 sep. 1931 (nr. 205-233).
- 465. 24 sep. 1931 - 05 okt. 1931 (nr. 234-264).
- 466. 13 okt. 1931 - 14 nov. 1931 (nr. 265-308).
- 467. 17 nov. 1931 - 28 dec. 1931 (nr. 309-345).
- 468. 18 jan. 1932 - 29 feb. 1932 (nr. 1-51).
- 469. 05 mrt. 1932 - 23 mrt. 1932 (nr. 52-89).
- 470. 25 apr. 1932 - 30 apr. 1932 (nr. 90-119).
- 471. 04 mei 1932 - 14 juni 1932 (nr. 120-176).
- 472. 17 juni 1932 - 27 juni 1932 (nr. 177-201).
- 473. 01 juli 1932 - 01 sep. 1932 (nr. 202-252).
- 474. 02 sep. 1932 - 22 okt. 1932 (nr. 253-302).
- 475. 02 nov. 1932 - 27 dec. 1932 (nr. 303-357).
- 476. 02 jan. 1933 - 16 mrt. 1933 (nr. 1-51).
- 477. 23 mrt. 1933 - 25 apr. 1933 (nr. 52-84).
- 478. 08 mei 1933 - 06 juni 1933 (nr. 85-120).
- 479. 01 juli 1933 - 06 juli 1933 (nr. 121-141).
- 480. 10 juli 1933 - 09 sep. 1933 (nr. 142-181).
- 481. 14 sep. 1933 - 06 okt. 1933 (nr. 182-211).
- 482. 10 okt. 1933 - 23 nov. 1933 (nr. 212-251).
- 483. 04 dec. 1933 - 28 dec. 1933 (nr. 252-276).
- 484. 02 jan. 1934 - 15 feb. 1934 (nr. 1-48).
- 485. 08 mrt. 1934 - 20 mrt. 1934 (nr. 49-75).
- 486. 22 mrt. 1934 - 20 apr. 1934 (nr. 76-115).
- 487. 20 apr. 1934 - 31 mei 1934 (nr. 116-161).
- 488. 04 juni 1934 - 10 juli 1934 (nr. 162-191).
- 489. 10 juli 1934 - 20 aug. 1934 (nr. 192-240).
- 490. 12 sep. 1934 - 30 okt. 1934 (nr. 241-294).
- 491. 06 nov. 1934 - 31 dec. 1934 (nr. 295-339).
- 492. 12 jan. 1935 - 12 feb. 1935 (nr. 1-36).
- 493. 18 feb. 1935 - 07 mrt. 1935 (nr. 37-64).
- 494. 12 mrt. 1935 - 12 apr. 1935 (nr. 65-88).
- 495. 23 apr. 1935 - 29 mei 1935 (nr. 89-124).
- 496. 05 juni 1935 - 12 juni 1935 (nr. 125-150).
- 497. 15 juni 1935 - 15 juli 1935 (nr. 151-189).

498. 20 juli 1935 - 26 aug. 1935 (nr. 190-228).
Lacune: de overige koninklijke besluiten voor 1935 ontbreken.
499. 01 apr. 1936 - 19 mei 1936 (nr. 95-137).
Lacune: de koninklijke besluiten nr. 1-94 voor 1936 ontbreken.
500. 25 mei 1936 - 26 juni 1936 (nr. 138-173).
501. 29 juni 1936 - 31 juli 1936 (nr. 174-216).
502. 11 sep. 1936 - 21 sep. 1936 (nr. 217-266).
503. 26 sep. 1936 - 22 okt. 1936 (nr. 267-301).
504. 28 okt. 1936 - 23 nov. 1936 (nr. 302-340).
505. 01 dec. 1936 - 30 dec. 1936 (nr. 341-382).
506. 1937, provincie Antwerpen (nr. 1-9).
507. 1937, provincie Antwerpen (nr. 10-51).
508. 1937, provincie Brabant (nr. 1-46).
509. 1937, provincie Brabant (nr. 47-98).
510. 1937, provincie West-Vlaanderen (nr. 1-44).
511. 1937, provincie Oost-Vlaanderen (nr. 1-42).
512. 1937, provincie Oost-Vlaanderen (nr. 43-48).
513. 1937, provincie Limburg (nr. 1-29).
514. 1938, provincie Antwerpen (nr. 1-31).
515. 1938, provincie Antwerpen (nr. 32-65).
516. 1938, provincie Brabant (nr. 1-33).
517. 1938, provincie Brabant (nr. 34-71).
518. 1938, provincie West-Vlaanderen (nr. 1-47).
519. 1938, provincie Limburg (nr. 1-32).
520. 1939, provincie Antwerpen (nr. 1-38).
521. 1939, provincie Antwerpen (nr. 39-65).
522. 1939, provincie Antwerpen (nr. 66-85).
523. 1939, provincie Brabant (nr. 1-33A).
524. 1939, provincie Brabant (nr. 34-60).
525. 1939, provincie Brabant (nr. 61-84).
526. 1939, provincie West-Vlaanderen (nr. 1-44).
527. 1939, provincie Oost-Vlaanderen (nr. 1-39).
528. 1939, provincie Oost-Vlaanderen (nr. 40-79).
529. 1939, provincie Limburg (nr. 1-37).

3. DOSSIERS

a. Provincie Antwerpen

530. Dossiers inzake de uitbreiding van de toepassing van de wet van 1 februari 1844
inzake de stadswegen tot (een gedeelte van) het grondgebied van gemeenten.
1928-1929. 1 omslag
Bevat dossiers inzake Nijlen en Zandhoven.
531. Stad Antwerpen.
1907-1910. 1 pak
532. Stad Antwerpen.
1906. 1 omslag

533.	Berchem en Boom.
1907-1922.	1 pak
534.	Duffel en Ekeren.
1906-1924.	1 pak
535.	Turnhout en Wilrijk.
1903-1928.	1 pak

b. Provincie Brabant

536.	Brussel.
1863-1920.	1 pak
537.	Ganshoren en Koekelberg.
1903-1927.	1 pak
538.	Jette.
1905-1926.	1 pak
539.	Schaerbeek [Schaerbeek].
1898-1913.	1 pak
540.	Sint-Lambrechts-Woluwe [Woluwe-Saint-Lambert].
1907-1929.	1 pak
541.	Sint-Pieters-Woluwe [Woluwe-Saint-Pierre].
1905-1925.	1 pak
542.	Ukkel [Uccle].
1901-1910.	1 pak
543.	Ukkel [Uccle].
1903-1921.	1 pak
544.	Vorst [Forest].
1905-1910.	1 pak
545.	Vorst [Forest].
1909-1928.	1 pak
546.	Zaventem.
1908-1934.	1 pak
547.	Ontdubbeling tussen Brussel en Vilvoorde van de rijksweg tussen Brussel en Antwerpen.
1905.	1 pak

c. Provincie West-Vlaanderen

548.	Dossiers inzake de uitbreiding van de toepassing van de wet van 1 februari 1844 inzake de stadswegen tot (een gedeelte van) het grondgebied van gemeenten.
1888-1929. | 1 pak |
|------|--|-------|
- Bevat dossiers inzake Varsenare, Lendeledede, Sint-Michiels, Assebroek, Sint-Andries, Oostduinkerke, Assebroek, Herzeeuw [Herseaux], Lauwe, Lendeledede, Moeskroen, Uitkerke, Wevelgem, Rollegem, Lissewege, Gistel, Middelkerke-Westende, Herzeeuw [Herseaux], Knokke, Oostende, Stene, Blankenberge, Heist, Wenduine, Waregem, Wervik, Heule, Harelbeke, Lauwe, Luignne, Emelgem, Assebroek, Koksijde, Aalbeke, Adinkerke.

549. Brugge.
1909-1928. 1 pak
550. Sint-Andries, Sint-Kruis, Stene, Waregem, Wenduine, Wervik.
1903-1928. 1 pak
- d. Provincie Oost-Vlaanderen**
551. Gent.
1902-1908. 1 pak
552. Gent.
1908-1920. 1 pak
553. Gent.
1923-1928. 1 pak
554. Gavere en Gentbrugge.
1903-1926. 1 pak
555. Oudenaarde.
1905-1935. 1 pak
556. Sint-Amandsberg en Sint-Gillis-bij-Dendermonde.
1903-1928. 1 pak
557. Sint-Niklaas.
1904-1925. 1 pak
- e. Provincie Henegouwen [Hainaut]**
558. Dossiers inzake de uitbreiding van de toepassing van de wet van 1 februari 1844
inzake de stadswegen tot (een gedeelte van) het grondgebied van gemeenten.
1887-1939. 1 pak
Bevat dossiers inzake Blatay, Bonsecours, Fleurus, Nimy, Bernissart, Deux-Acren, Estaimpuis,
Fayt-lez-Manage, Houdeng-Goegnies, Loverval, Maurage, Montegnys-le-Tilleul, Obourg,
Quevaucamps, Rumillies, Strépy-Bracquegnies, St-Vaast, Havré, Hensies, Lodelinsart, Tertre,
Baudour, Wihéries, Morlanwelz, Lobbes, Spinois, Warquingies, Braye, Péronnes-lez-Binche, La
Bouverie, Courcelle, Pont-à-Celles, Frameries, Erquelinne, Familleureux, Cernières, Wasme,
Piéton, Wasmuel, Thulin, Pâturages, Farciennes, Dour, Châtelineau, Bois d'Haine, Gilly,
Gourtoux, Couillet, Forchies-la-Marche, Herchies, Fleurus, Houdeng-Goegnies, Cuesmes.
559. Pâturages, Peck, Peronnes-lez-Antoing, Peronnes-lez-Binche, Popuelles,
Quaregnon, Quévy-le-Petit, Ramegnies-Chin, Ramegnies-Quevaucamps,
Piéton, Pipaix, Pommeroeul, Pont-à-Celles.
1901-1926. 1 pak
560. Ransart, Rebaix, Roeulx en Rouveroy.
1905-1911. 1 pak
561. Rongy.
1907. 1 omslag
562. Rumes.
1907-1910. 1 omslag

f. Provincie Limburg

563. Hasselt, Genk, Sint-Truiden en Tongeren.
1903-1928. 1 pak

IV. DIENST DER VERWOESTE GEWESTEN (1919-1926)

De Dienst der Verwoeste Gewesten coördineerde tussen 1919 en 1926 de heropbouw van een aantal gemeenten die tijdens de Eerste Wereldoorlog zwaar getroffen waren. De Hoge Koninklijke Commissarissen die aan het hoofd stonden van de verschillende gewesten bezaten verregaande bevoegdheden, waaronder de vaststelling van de rooilijnplannen. Na de opheffing van de dienst is het archief met betrekking tot deze rooilijnplannen (samen met een aantal meer algemene archiefbescheiden) overgedragen aan het Bestuur der Gemeentewegen en op die wijze in dit archief verzeild. Voor meer informatie, zie de Algemene Beschrijving van het Bestand.

1. ARCHIEFBESCHIEDEN INZAKE DE ORGANISATIE EN DE WERKING

564. Nota, programma en handleiding over de werking van de instelling.
1921. 1 omslag
565. Dossiers inzake het statuut, de taakverdeling en de opheffing van de Hoge Koninklijke Commissarissen.
1919-1929. 1 pak
566. Dossiers inzake de delegatie van bevoegdheden aan de Hoge Koninklijke Commissarissen.
1920-1922. 1 pak
567. Dossiers inzake de delegatie van bevoegdheden aan de Hoge Koninklijke Commissarissen.
1920-1929. 1 omslag
568. Dossier inzake de bevoegdheid van de Hoge Koninklijke Commissarissen om in rechte op te treden namens de staat.
1921. 1 omslag
569. Dossier inzake de wet van 3 november 1921 en het koninklijk besluit van 15 maart 1922 houdende afschaffing van zekere ambtsbevoegdheden van de Hoge Koninklijke Commissarissen.
1921-1922. 1 omslag
570. Dossiers inzake de relaties tussen de Hoge Koninklijke Commissarissen en de ministeries.
1919-1920. 1 omslag
571. Dossier inzake de kritiek van Hoog Koninklijk Commissaris Coppieters op de inmenging van de centrale administratie.
1921. 1 omslag
572. Dossier inzake een geschil tussen Callebert, bestuurder van het bureel in Roeselare, en Desseyn, Staatscommissaris te Roeselare.
1923-1924. 1 omslag

573. Dossier inzake het personeel van de centrale administratie.
1920-1925. 1 omslag
574. Dossier inzake het personeel van de Hoge Koninklijke Commissarissen.
1920-1922. 1 omslag
575. Dossier inzake de toepassing wet van 17 januari 1921 op de verkiezingsmandaten
op het personeel.
1921-1927. 1 omslag
576. Dienstorders van de Hoge Koninklijke Commissarissen inzake het personeel.
1923. 1 omslag
577. Dossier inzake Toegevoegde Hoge Koninklijke Commissaris Moreau.
1919-1923. 1 omslag
578. Dossier inzake de aanwerving van personeel door Toegevoegde Hoge Koninklijke
Commissaris Moreau.
1920-1921. 1 omslag
579. Dossier inzake de reorganisatie van de provinciale boekhouddiensten.
1922-1924. 1 omslag

2. BESLUITEN VAN DE HOGE KONINKLIJKE COMMISSARISSSEN (EN BIJLAGEN)

- 580-589. Besluiten van de Hoge Koninklijke Commissarissen inzake de rooilijnplannen.
1920-1926. 10 pakken
580. 06 apr. 1920 - 28 nov. 1920.
581. 21 apr. 1921 - 23 juni 1921.
582. 30 aug. 1921 - 21 dec. 1921.
583. 20 okt. 1922 - 21 nov. 1922.
584. 02 jan. 1923 - 30 mrt. 1923.
585. 20 mei 1923 - 10 juli 1923.
586. 30 juli 1923 - 19 nov. 1923.
Lacune: het merendeel van de besluiten ontbreekt.
587. 12 jan. 1924 - 02 apr. 1924.
588. 02 apr. 1924 - 12 apr. 1924.
589. 16 apr. 1924 - 30 apr. 1924.

3. DOSSIERS

a. Geordend per gemeente

590. Aarschot.
1920-1923. 1 omslag
591. Anthée.
1923-1925. 1 omslag
592. Beselare.
1922. 1 omslag
593. Beveren (Roeselare).
1921-1923. 1 omslag

594.	Bikschote. 1922-1926.	1 omslag
595.	Blaasveld. 1920-1924.	1 omslag
596.	Boezinge. 1920-1924.	1 pak.
597.	Booitshoeke. 1920-1922.	1 omslag
598.	Boncelles. 1920-1922.	1 omslag
599.	Bornem. 1920-1929.	1 omslag
600.	Bossuit. 190-1924.	1 omslag
601.	Breendonk. 1920-1924.	1 omslag
602.	Brielen. 1920-1926.	1 omslag
603.	Dadizele. 1921-1926.	1 omslag
604.	Deinze. 1920-1925.	1 pak
605.	Dendermonde. 1920-1925.	1 pak
606.	Dikkebus. 1922-1926.	1 pak
607.	Diksmuide. 1921-1931.	1 pak
608.	Dinant. 1920-1923.	1 omslag
609.	Dranouter. 1921-1926.	1 omslag
610.	Dudzele. 1922-1923.	1 omslag
611.	Duffel. 1916, 1919-1925.	1 omslag
612.	Esen. 1921-1927.	1 pak
613.	Geluwe. 1922-1925.	1 pak

614.	Gits. 1922-1923.	1 omslag
615.	Handzame. 1921-1923.	1 omslag
616.	Hollebeke. 1919-1927.	1 omslag
617.	Hooglede. 1919-1923.	1 pak
618.	Houtem. 1921-1927	1 pak
619.	Ieper. 1921-1922.	1 pak
620.	Ieper. 1920-1938.	1 pak
621.	Izegem. 1920-1923.	1 omslag
622.	Jabbeke. 1920-1926.	1 omslag
623.	Kemmel. 1921-1928.	1 pak
624.	Kaaskerke. 1920-1924.	1 omslag
625.	Klerken, Houthulst. 1921-1925, 1930.	1 pak
626.	Kooigem. 1922.	1 omslag
627.	Komen. 1922-1928.	1 omslag
628.	Kortemark. 1921-1924.	1 omslag
629.	Kortrijk. ca. 1922.	1 stuk
630.	Krombeke. 1925.	1 omslag
631.	Kwaremont. 1921.	1 omslag
632.	Landegem. 1920-1923.	1 omslag
633.	Langemark. 1922.	1 omslag

634.	Lier. 1920-1924.	1 pak
635.	Liezele. 1920-1924.	1 omslag
636.	Ledegem. 1922-1924.	1 xxxxx
637.	Leffinge. 1922-1923.	1 omslag
638.	Leke. 1920-1923.	1 omslag
639.	Leuven. 1918.	1 kaart
640.	Lichtervelde. 1923-1925.	1 omslag
641.	Lo. 1921-1926.	1 pak
642.	Locre. 1922-1926.	1 omslag
643.	Lombardzijde. 1924-1927.	1 omslag
644.	Mannekensvere. 1922-1927.	1 omslag
645.	Menen. 1921-1924.	1 omslag
646.	Merkem. 1921-1926.	1 pak
647.	Mesen. 1918-1933.	1 omslag
648.	Middelkerke. 1922-1927.	1 omslag
649.	Musson. 1920-1925.	1 pak
650.	Neerwaasten [Bas-Warneton]. 1919-1928.	1 pak
651.	Nieuwkapelle. 1920-1924.	1 omslag
652.	Nieuwpoort. 1915-1926.	1 pak
653.	Noordschote. 1921-1930.	1 omslag

654.	Oedelem. 1921-1926.	1 omslag
655.	Onze-Lieve-Vrouw-Waver. 1920-1924.	1 pak
656.	Oostduinkerke. 1920-1927.	1 pak
657.	Oostkerke. 1921-1924.	1 omslag
658.	Oostnieuwkerke. 1921-1924.	1 omslag
659.	Oostwinkel. 1920-1921.	1 omslag
660.	Oudekapelle. 1920-1925.	1 omslag
661.	Oudenaarde. 1920-1925. Bevat ook stukken betreffende Beveren.	1 pak
662.	Oudenburg. 1922-1923.	1 omslag
663.	Passendale. 1921-1922.	1 omslag
664.	Pervijze. 1920-1926.	1 pak
665.	Petegem-aan-de-Leie. 1919-1921.	1 omslag
666.	Petegem-aan-de-Schelde. 1920-1925.	1 omslag
667.	Ploegsteert. 1921-1926.	1 omslag
668.	Poelkapelle. 1921-1926.	1 omslag
669.	Poperinge. 1921-1928.	1 omslag
670.	Ramskapelle. 1921-1925.	1 omslag
671.	Reninge. 1921.	1 omslag
672.	Reningelst. 1921-1934.	1 pak

673.	Roeselare. 1920-1923.	1 pak
674.	Ronsele. 1921-1925.	1 omslag
675.	Rumbeke. 1921-1923.	1 omslag
676.	Schore. 1920-1927.	1 pak
677.	Sint-Amands. 1920-1924.	1 omslag
678.	Sint-Gillis-bij-Dendermonde. 1920-1921.	1 omslag
679.	Sint-Jacobskapelle. 1921-1927.	1 pak
680.	Sint-Jan (Ieper). 1921-1926.	1 pak
681.	Sint-Joris (Nieuwpoort). 1921-1924.	1 omslag
682.	Sint-Katelijne-Waver. 1920-1924.	1 omslag
683.	Sint-Martens-Leerne. 1920-1925.	1 pak
684.	Staden. ca. 1920. Bevat enkel een dossierkaft met opgave van de inhoud.	1 stuk
685.	Vinkem. 1922-1924.	1 omslag
686.	Vladslo. 1921-1925.	1 omslag
687.	Vlamertinge. 1922-1925.	1 pak
688.	Voormezele. 1924.	1 pak
689.	Vosselare. 1920-1921.	1 omslag
690.	Waasten [Warneton]. 1921-1928.	1 omslag
961.	Waasten [Warneton]. 1921-1931.	1 pak

692.	Walem. 1924.	1 omslag
693.	Werken. 1922-1923.	1 omslag
694.	Westende. 1926-1928.	1 omslag
695.	Westouter. 1920-1929.	1 pak
696.	Willebroek. 1919-1924.	1 omslag
697.	Woesten. 1921.	1 kaart
698.	Woumen. 1920-1923.	1 omslag
699.	Wulpen. 1920-1926.	1 omslag
700.	Zandvoorde. 1922-1923.	1 omslag
701.	Zarren. 1920-1927.	1 pak
702.	Zillebeke. 1920-1927.	1 omslag
703.	Zingem. 1924.	1 stuk
704.	Zomergem. 1919-1924.	1 pak
705.	Zonnebeke. 1921-1926.	1 omslag
706.	Zuidschote. 1921-1926.	1 omslag
707.	Zulte. 1921-1923.	1 omslag
708.	Zwijnaarde. 1920-1923.	1 omslag
b. Geordend per provincie		
709.	Luik [Liège]. 1920-1923.	1 omslag
710.	Luxemburg [Luxembourg]. 1920-1923.	1 omslag

V. COMMISSARIAAT-GENERAAL VOOR 'S LANDS WEDEROPBOUW (1940-1944)

Het Bestuur der Gemeentewegen werd in 1940 overgeheveld naar het nieuw opgerichte Commissariaat-generaal voor 's Lands Wederopbouw (CGLW). Het archief bevat enkele, veelal gefragmenteerde archiefbescheiden uit deze periode. Voor meer informatie, zie de Algemene Beschrijving van het Bestand.

711. Nota van 8 oktober 1942 met betrekking tot het statuut van de stedenbouwkundige burelen.
1942. 1 stuk
712. Dienstnota van 17 november 1943 nr. 162 met betrekking tot de voorbereiding en uitvoering van aanlegplannen, immobilaire verrichtingen en medewerking van de comités tot aankoop, dienstnota van 30 maart 1944 met betrekking tot steunverlening aan staatsbeambten en dienstnota van 31 maart 1944 met betrekking tot hulpelden.
1943-1944. 1 omslag
713. Dossier inzake de rekening van het stedenbouwkundig bureau van Aalst.
1942. 1 omslag
714. Briefwisseling van het Commissariaat-generaal voor 's Lands Wederopbouw met de gemeenten in de provincie Limburg met betrekking tot de tussen 1 januari 1939 en 1 januari 1941 uitgevoerde werken aan gemeentewegen.
1941-1942. 1 omslag
715. Ingekomen brief met bijlagen van de Provinciale Technische Dienst van de provincie Limburg met betrekking tot de lijst van wegen, lengte, verharding en belangrijkheid, verbeterd in 1941 en 1942.
1943. 1 omslag
716. Dossiers inzake rooilijnplannen van de gemeenten Comblain-au-Point, Ougrée en Mazy.
1941-1942. 3 stukken
Bevat enkel dossierkaften met opgave van de inhoud.

VI. DOCUMENTATIE

717. Plannen van Brussel en omgeving.
[2de helft 19de eeuw]. 1 pak

VII. STUKKEN ZONDER AANTOONBAAR VERBAND

Tussen de stukken van de Diens der Verwoeste Gewesten met betrekking tot Neerwaasten werd ook een dagboek van een onbekende auteur aangetroffen. Dit dagboek bevat enkele verwijzingen naar historische gebeurtenissen, zoals de bevrijding van België door geallieerde troepen in september 1944.

718. Dagboek.
23 februari 1944 - 15 april 1951. 1 deel

ISBN 978-90-5746-269-6

D/2010/531/059